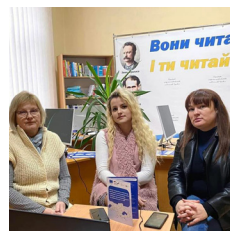

ХАБИ В УКРАЇНІ: МЕТА, ФОРМАТИ, РЕСУРСИ

Яка користь хабів для громади
Як створюються, розвиваються та працюють хаби
Досягнення й перспективи хабів, які вже працюють у громадах

Видання підготовлено в межах Проєкту «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України», який співфінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

[ЗМІСТ] ПОСІБНИКА]

Посібник ілюструє загальну мету створення й підтримки діяльності хабів, їх історію розвитку та загальні успіхи програми. У матеріалах представлено експертний аналіз та досвід хабів щодо переваг їх створення на рівні громад: для жителів, організацій громадянського суспільства та органів місцевого самоврядування. Історії успіху кожного зі згаданих у посібнику хабів демонструють їх унікальність.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

- Олена МАТВІЙЧУК, експертка з організаційного розвитку
- Максим ЛАЦИБА, експерт з адвокації
- Ганна ІЛАЩУК, експертка зі стратегічного управління
- Упорядниця: Ксенія ДІТЧУК

➔ Вступ до основної частини	3
➔ Переваги хабів для громади	5
➔ Формати створення та підтримки діяльності хабів	14
➔ Унікальні історії досягнень хабів	20
➔ Мрії хабів і плани на майбутнє	29
➔ Подяки колегам і партнерам	37

Публікацію підготовлено в межах Проєкту «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України» / «EU4ResilientRegions – Special Assistance Programme Ukraine», який співфінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

ВСТУП

ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH працює в Україні з 1993 року, зокрема, над реформою державного управління, сталим економічним розвитком, енергоефективністю та захистом клімату.

З початком російської загарбницької війни в лютому 2022 року компанія швидко та гнучко адаптувала свою роботу.

Відтоді GIZ підтримує Україну на трьох рівнях:

- по-перше, це організація надійного забезпечення людей, наприклад, електроенергією, ліками та тимчасовим житлом, а також оснащення служб надзвичайних ситуацій та підрозділів пожежної охорони;
- по-друге, GIZ дивиться в майбутнє і бере участь у відбудові країни, яка вже розпочинається;
- по-третє, GIZ продовжує надавати консультаційну підтримку з проведення реформ, які повинні забезпечити наближення України до Європейського Союзу (ЄС).

За дорученням Уряду Німеччини, ЄС та інших донорів GIZ підтримує Україну у врегулюванні гострої кризи. При цьому, GIZ перебуває у тісному контакті не лише з Урядом України, а передусім з громадами. Надійне надходження допомоги до усіх регіонів країни забезпечує створена за ці роки мережа контактів GIZ, яка охоплює усі адміністративні одиниці України.

Компанія активно взаємодіє з галузевими міністерствами, міськими адміністраціями та громадами, мерами населених пунктів та соціальними закладами, аби визначати нагальні потреби людей.

Швидко допомогу також отримують численні внутрішньо переміщені особи: одразу після початку війни GIZ забезпечила близько 300 000 біженців на сході України базовими харчовими продуктами, постільною білизною та ліками. Окрім цього, GIZ докладає зусиль для забезпечення людей житлом та надання їм психологічної та соціальної підтримки.

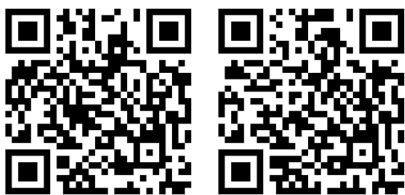

Щоби мати змогу надавати допомогу партнерам у врегулюванні кризових ситуацій, у забезпеченні психічного здоров'я та в наданні психосоціальної підтримки, діяльність Програми «Підтримка соціальної згуртованості, стійкості та стабільності / Спеціальна програма підтримки України» була належним чином адаптована.

Проєкт зосереджено на наданні можливості місцевим соціальним, медичним та адміністративним установам покращити доступ до послуг та якості цих послуг відповідно до потреб громадян. Задля цього проєкт організовує навчальні курси для медичного, соціального та адміністративного персоналу з широкого кола тем.

З метою сприяння більшому мережуванню та взаємній підтримці один одного суб'єктами громадянського суспільства, проєкт забезпечує відкриті простори в партнерських містах необхідним обладнанням. Ці простори допомагають передусім внутрішньо переміщеним особам самоорганізуватися.

Проєкт надає екстрену допомогу партнерським громадам, включно з обладнанням для забезпечення внутрішньо переміщених осіб. До нього входять генератори, обігрівачі та інші товари. Завдяки модульним рішенням громади можуть розвивати свої можливості надання соціальних та медичних послуг та забезпечувати тимчасовим житлом внутрішньо переміщених осіб.

САЙТ GIZ

ФЕЙСБУК GIZ

Проект «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України», що співфінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, підтримує діяльність хабів в Україні.

У контексті соціальної підтримки хаби – це інноваційні простори, де люди можуть об'єднатися, аби розробляти та реалізовувати проекти з різних сфер, таких як економіка, екологія, технології, культура тощо.

Загалом діяльність хабів спрямована на розвиток громад, у яких вони відкриваються: на розвиток інновацій та соціального підприємництва, а також на зміцнення громадської активності та діалогу між різними групами населення. При цьому хаби можуть мати різну спеціалізацію та фокус.

У цьому посібнику зібрано досвід діяльності 17 хабів. Експерти з організаційного розвитку, стратегічного управління та адвокації надали свої практичні рекомендації. Відповідно, ці матеріали мають практичну користь для всіх, хто цікавиться питанням створення та функціонування хабів на території громади.

У першому розділі представлено інформацію про переваги діяльності хабів для органів місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства та жителів громад.

Другий розділ стосується форматів створення та підтримки діяльності хабів. Зокрема, йдеться про особливості організації простору та приміщення, про визначення та трансформацію програмної діяльності відповідно до актуальних потреб жителів громад, а також про форми підтримки роботи хабів.

Третій розділ присвячено історіям про хаби: як вони створювалися, у чому їх особливість та що вдалося зробити.

У фінальному розділі зібрано інформацію про плани й мрії хабів, чим вони можуть бути корисними, а також контакти й посилання на додаткові матеріали.

ПЕРЕВАГИ ХАБІВ

для ГРОМАДИ

При запровадженні будь-якої ініціативи, особливо в умовах війни, варто насамперед розуміти, які проблеми ця ініціатива вирішує, які потреби задовольняє, і головне – чиї це потреби, тобто хто є безпосередньою цільовою аудиторією.

Як показує досвід хабів, їх створення та функціонування має свої переваги для багатьох акторів та локальному рівні.

➔ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (ОМС)

Залучення інвестицій у громаду

Одним з показників для залучення інвестицій в громаду є безпекова складова у широкому розумінні: від відчуття фізичної безпеки до можливості за необхідності захистити свої права та законні інтереси.

Хаби як місце для обговорення проблем та напрацювання певних рішень із залученням громадськості, ОМС та зацікавлених сторін – це прикладом того, що проблеми в громаді не замовчуються, а шукається певний конструктив. Тобто різні точки зору не просто слухають і чують, а й враховують при напрацюванні рішень. У контексті залучення інвестицій це надзвичайно важливо.

За словами експертів, важливо, щоб інвесторам та їхнім сім'ям було комфортно жити й працювати у громаді. Крім базових речей – модернізованої лікарні та європейської школи – варто організувати дозвілля.

«Місто має ініціювати фестивалі. Якщо в громаді 30-50 тисяч населення, але немає десяти фестивалів у рік, тоді й на інвесторів не сподівайтесь», – розповідає Олександр Хоруженко, консультант проєкту «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України».

У цьому контексті хаби можуть забезпечити культурно-гуманітарний блок, або стати центом тяжіння для молоді: з настільними іграми, книжками, художніми заходами тощо.

Хаб Space Now

Приклад – місто Тростянець (Охтирський район Сумської області). До повномасштабного вторгнення центрі Тростянця проводилися великі фестивалі, зокрема відомий на всю Україну музичний фестиваль «Схід-Рок» та історична реконструкція «Стара Фортеця». Розвивалася й промисловість: у підприємства Тростянця приїжджали менеджери з Голландії, Швейцарії, США, які жили з сім'ями у місті.

«У таку громаду захочуть їхати жити. Можливо, не на все життя, але 2-3 роки прожити в такій громаді – це задоволення, – додає Олександр Хоруженко. – А будуть інвестори – будуть і кошти».

Заощадження бюджетних коштів

Експерти зазначають, що завдяки хабам місцева влада може оптимізувати фінансові витрати на підтримку культурної діяльності: *«Голова громади може фінансувати меншу кількість ставок для фахівців, але у цих закладах будуть хотіти працювати всі»*.

Фактично йдеться про використання стратегічного мислення у сфері розвитку послуг на рівні громади, зазначає експертка зі стратегічного управління Ганна Ілащук.

Стратегічне мислення – це мислення, яке направлене на майбутнє з фокусом на розвиток з урахуванням аналітичних даних, прогнозів та трендів. Діяльність хабів на базі будинків культури та/чи бібліотек є прикладом розвитку сфери надання послуг з фокусом на майбутнє.

Зменшення соціального навантаження на місцеву владу

До **Херсонського хабу**, який працює в Івано-Франківську, переселенці звертаються по допомогу, ВПО з Херсону також самоорганізуються й допомагають один одному. За словами Оксани Глебушкіної, є історії, коли органи влади Івано-Франківська відправляють ВПО за консультаціями до Хабу. Наприклад, коли люди звертаються щодо документування пошкодження майна внаслідок обстрілів Херсона.

«Слід пам'ятати, що ми живемо в умовах війни та постійної невизначеності, – додає експертка з організаційного розвитку Олена Матвійчук. – Тому люди насамперед шукають надійний контакт, місце, де їх зрозуміють та допоможуть».

Приклад Херсонського хабу підтверджує, що людям дуже важливо знати, що їх зрозуміють. А хто може зрозуміти краще, ніж ті, хто пережили таку ж біду/ситуацію/тривогу.

Залучення нової аудиторії у муніципальний простір, бібліотеки

Руслан Бова з **Центру неформальної освіти «Тростянець»** (Сумська область) розповідає, що завдяки діяльності Хабу бібліотеки перестали бути книгозбиральними чи книгосховищами з низькою відвідуваністю: *«Це реально живі простори, в яких постійно щось відбувається, до яких постійно йдуть люди, проводяться заходи».*

Загалом у Тростянці та селах громади повністю функціонує 6 просторів, ще у 4 триває підготовка приміщення. *«У цілому, стара радянська бібліотека стала мультифункціональним простором»*, – каже Руслан Бова. Так бібліотека трансформується у місце для неформальної освіти дітей, розвитку соціального капіталу та консолідації громади.

«Розуміння потреб мешканців та створення можливостей для їх задоволення – це формула успіху будь-якої ініціативи та спосіб залучення максимальної кількості людей, що сприятиме постійній діяльності», – зазначає експертка з організаційного розвитку Олена Матвійчук.

Культурна інтеграція ВПО у громаді

Мережа інтеграційних ресурсних центрів **Поряд** у Львові вирішила займатися «м'якою інтеграцією»: *«Коли людина отримала первинну допомогу, ми допомагали їй з тим, щоб вона могла відчувати себе як*

Хаб «Центр неформальної освіти «Тростянець»»

вдома: поспілкуватися, отримати певну інформацію», – розповідає Богдана Брилинська.

У хабах Мережі освітні програми адаптують під запити людей, які приходять, залучають додаткові інституції та активістів, які підсилюють роботу хабів.

Таким чином, люди отримують не лише надію та опори у житті, а і можливості якісної адаптації у новій громаді, перепрофілювання у зайнятості та нові вміння і навички.

Майданчик для комунікацій ОМС та громадськості

За словами Максима Войчука з **Освітньо-консультаційного Хабу для громадських організацій та активістів «Мераба»** (Луцьк), Хаб став інтеграційним майданчиком, де простіше й легше комунікувати, контактувати й органам місцевого самоврядування, і організаціям громадянського суспільства.

У просторі Хабу відбуваються заходи, робочі зустрічі та обговорення: *«Наприклад, минулого року в Хабі відбувалося громадське обговорення Програми з волонтерства, яку згодом затвердили на рівні громади».*

В умовах, коли бюджети в органів місцевого самоврядування обмежені, створення хабів у громадах може стати кроком до демократич-

них процесів: «Людам є, де збиратися, й можливо, в них ніколи б не було такого простору, якби не цей проєкт», – розповідає Катерина Мальцева про досвід **Мультимедійних коворкінг-центрів** у 6 громадах Дніпропетровської та Львівської областей.

Водночас Володимир Молчанов з **Мережі хабів «Діалог»** в Одеській області також акцентує на тому, наскільки важливий зворотний зв'язок для політиків, за яких можуть голосувати жителі громади, та для ОМС, які можуть залежати від тих, кого обирають: «*Це дуже цінний ресурс, коли ти знаєш, чого від тебе насправді хочуть. Це допоможе ухвалити правильні рішення*».

Хаб «Діалог»

Хаб – місце діалогу влади з громадою та адвокації задля спільних рішень

За словами експерта з адвокації Максима Лациби, хаб може бути місцем спілкування між представниками місцевої влади та жителів громади.

«Міська рада, департаменти постійно виробляють рішення, що регулюють діяльність місцевого бізнесу, впливають на життя людей. Наприклад, які вулиці асфальтувати першочергово, де мають про-

лягти маршрути громадського транспорту, які послуги має надавати місцевий ЦНАП, чи є потреба в будівництві нового дитячого садочка», – розповідає експерт.

Для того, аби напрацювати якісні рішення, необхідно провести консультації із зацікавленими сторонами. Це можуть бути жителі громади, місцевий бізнес, громадські й благодійні організації, органи самоорганізації населення тощо. Експерти переконані, що хаб у громаді цілком може стати місцем для публічних консультацій, аби під час вироблення муніципальних політик були враховані позиції зацікавлених сторін.

«Наприклад, саме в хабі зручно організувати неформальне представлення та обговорення проєкту стратегії розвитку громади чи проєкту генерального плану розбудови міста. Саме в хабі може відбутися відвертий діалог між владою, жителями громади й місцевим бізнесом щодо актуальних проблем життя в громаді (прийнятний час і місце продажу алкогольних напоїв, вартість перевезення пасажирів у громадському транспорті чи першочергові об'єкти для благоустрою тощо)», – зазначає Максим Лациба.

Підвищення активності й залученості жителів громади

Діяльність хабів у громаді – це можливість для ОМС працювати з громадськими організаціями, які здатні супроводжувати й допомагати органам місцевого самоврядування виконувати свої функції. *«Співпраця влади та громади має посилитися. І звісно, легше співпрацювати з професійним громадським сектором»*, – вважає Максим Корявець з **Хабу спроможності громадських організацій «ОГІРОК»** (Ніжин).

Місцева влада може потребувати підтримки й допомоги від громадських організацій, благодійних фондів і жителів громади. У таких випадках хаб може бути місцем збору громадських ініціатив і простором для координації їх роботи.

«Відомо багато прикладів, коли саме в хабах були створені перші центри збору й видачі гуманітарної допомоги, в хабах збиралися місцеві волонтери й допомагали поселяти тимчасово переміщених осіб», – зазначає експерт з адвокації Максим Лациба.

За словами експерта, за сприяння хабу місцева влада може знайти організації громадянського суспільства, що допоможуть в адвокату-

ванні, поясненні й запровадженні важливих для громади рішень й політик органів місцевого самоврядування.

Наприклад, через хаб можна знайти й підготувати громадських інспекторів благоустрою, які допоможуть виявляти й припиняти незаконне паркування на тротуарах і газонах, або виявляти незаконні звалища сміття на території міста.

Таким чином органи місцевого самоврядування отримають безкоштовних помічників для впровадження своїх рішень, зможуть покращити рівень розуміння і підтримки своєї політики серед жителів громади.

Проте, за словами експертки зі стратегічного управління Ганни Ілащук, органам місцевого самоврядування слід враховувати, що відповідно до драбини участі партнерство є третім кроком у залученості мешканців та організацій громадянського суспільства.

Перший крок у такій залученості – це інформування. Тобто важливо створити можливості для отримання якісної, повної та зрозумілої інформації на рівні громади для всіх, хто цього бажає, та у відкритому доступі.

Другий крок – консультування. Фактично на цьому рівні органи місцевого самоврядування залучають до комунікації мешканців, організації громадянського суспільства, щоб почути та врахувати їх точку зору. При цьому, за словами експертки, мешканці та ОГС мають бути компетентними у певній сфері, щоб надавати рекомендації та побажання.

Третій крок – партнерство. На цьому рівні залученості й органи місцевого самоврядування, й організації громадянського суспільства визнають один одного рівними, поважають та враховують точки зору й готові діяти спільно.

Четвертий крок – делегування. Цей рівень характеризується тим, що органи місцевого самоврядування делегують певні свої повноваження щодо управління/розвитку громади організаціям громадянського суспільства за визначеними механізмами й процедурами.

Таким чином, зауважує Ганна Ілащук, якщо на рівні громади не створенні можливості для інформування, відсутній досвід у консультуванні, тоді й партнерство з боку організацій громадянського суспільства буде малоімовірним.

Допомога у розвитку активного громадянського суспільства

*«Ми допомагаємо зростати громадським організаціям, які, якщо вони локально знаходяться у Харкові, значить, вони впливають на Харків і Харківську область, – розповідає Андрій Німкович зі **Space Now** (Харків). – Тому органи місцевого самоврядування безпосередньо зацікавлені у тому, що ми робимо».*

За словами експерта з адвокації Максима Лациби, органи місцевого самоврядування зацікавлені у сталій та продуктивній співпраці з організаціями громадянського суспільства (громадськими організаціями, благодійними фондами, органами самоорганізації населення, та ін.).

Хаб Space Now

Адже така співпраця може допомогти органам місцевого самоврядування залучити волонтерів до реалізації ініціатив місцевої влади. Наприклад, якщо йдеться про благоустрій території міста, консультування ветеранів щодо послуг від муніципалітету тощо.

Співпраця з активними організаціями громадянського суспільства – це можливість залучити в громаду гуманітарну допомогу, міжнародні гранти на розвиток міста або консультативну допомогу міжнародних експертів, урбаністів, архітекторів. Крім того, це можливість отрима-

ти зворотний зв'язок, покращити проекти місцевих рішень та впровадження місцевих цільових програм.

Тому хаб має стати місцем навчання й розвитку спроможності організацій громадянського суспільства та неформальних громадських ініціатив.

Зокрема, на думку Максима Лациби, у хабі можна організувати постійні семінари, гарячі лінії, консультації для волонтерів, керівників ОГС, жителів: *«Важливо підказати людям, як правильно зареєструватися в Реєстрі волонтерів, як правильно задекларувати гуманітарну допомогу й прозвітувати про її розподіл, як зареєструвати благодійний фонд або написати проєкт і виграти грант для розвитку громади».*

Правова просвіта жителів громади та організацій громадянського суспільства, за словами експерта, допоможе органам місцевого самоврядування зменшити кількість звернень громадян з вимогами розв'язати проблеми, які виникли через правові помилки. Крім того, навчання активістів про те, як працює місцеве самоврядування та як правильно оформити й подати свої пропозиції, може зменшити кількість невдоволених громадян, кількість мітингів і протестів.

Також слід враховувати, що підвищення знань організацій громадянського суспільства щодо роботи з гуманітарною та благодійною допомогою, щодо залучення грантів, допоможе органам місцевого самоврядування залучити в громаду додаткові ресурси для розвитку.

➔ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА (ОГС)

Фізичний простір для проведення заходів

«Доступність приміщення – це економія коштів, ресурсів для проведення всяких заходів, тренінгів або просто зборів громадських організацій, у яких немає приміщень на постійній основі», – розповідає Геннадій Мірошніченко з **Креативного Хабу «Суми»**.

Про переваги безкоштовного використання приміщення свідчить і досвід шести **Мультимедійних коворкінг-центрів** у Дніпропетровській та Львівській областях. За словами Катерини Мальцевої, у цих коворкінг-центрах є адміністратори, й це може сприяти залученню цільової аудиторії: *«Там є дошка, де можна розмістити оголошення.*

Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК»

Або, наприклад, можна зробити розсилку по базі учасників заходів. Тому це один з каналів, де можна взяти свою цільову аудиторію».

Навчання для організацій громадянського суспільства

Освітньо-консультаційний Хаб для громадських організацій та активістів «Мераба» робить акцент на розвитку ОГС у громаді: *«У нас є можливість отримати нові знання, консультації, посилити свою власну інституційну спроможність і потенційно забезпечити себе додатковими інструментами, які можуть допомогти далі розвиватися й ефективніше працювати»*, – каже Максим Войчук.

«Це клондайк знань, як інституційно правильно розвиватися», – додає Максим Корявець з **Хабу спроможності громадських організацій «ОГІРОК»**.

Хаби «Діалог» працюють у Старокозацькій сільській, Вилківській і Роздільнянській міських громадах Одеської області. Володимир Молчанов говорить, що одна з функцій хабів навчити представників громадського суспільства азам роботи з владою. На його думку, громадянське суспільство має бути настільки компетентним, щоб самостійно розробляти програми й політики для подальшої співпраці з місцевою владою.

Таким чином, надаючи можливість локальним організаціям розвиватись, хаби підвищують спроможність ведення діалогу з ОМС та спіль-

ного розвитку громади, пропонуючи та реалізуючи важливі ініціативи.

Водночас слід пам'ятати, що спроможність організацій громадянського суспільства сама по собі не з'являється та не наростає, зауважує експертна з організаційного розвитку Олена Матвійчук.

За її словами, згідно з етапами організаційного розвитку, кожна з організацій проходить свій шлях, і не одразу є спроможною будувати партнерські відносини та бути дійсно помічними на рівні громади.

Для того, щоб стати такою, організація чи команда хабу має отримати досвід у реалізації ініціатив, у допомозі людям, навчитися вибудовувати команду та компетентно реагувати на виклики й перепони.

«Коли організація/команда набуває певного досвіду, вона здатна зрозуміти, у чому дійсно є експертною, та продовжувати вибудовувати свою діяльність в обраній сфері. Це рух до розвитку та самовдосконалення», – зазначає Олена Матвійчук.

Херсонський хаб в Івано-Франківську

Обмін досвідом

Андрій Німкович розповідає, що завдяки **Space Now** інші організації стають більш сталими, стійкими, й можуть планувати свою діяльність на значно більший період: *«Для них будуть відкритими нові можливості, оскільки вони навчатися розробляти свої політики, організаційну структуру, посадові інструкції, формувати свої бюджети тощо. І ця стійкість допоможе їм подаватися на проекти до більших і відоміших донорів для того, аби створювати нові, цікавіші й глобальніші проекти в кооперації з іншими організаціями».*

Експерт з адвокації Максим Лациба вважає, що хаб – це хороше місце для обміну кращими практиками адвокації та просування важливих ініціатив для розвитку громади.

Зокрема, в хабі активісти та лідери організацій громадянського суспільства можуть проводити тренінги або консультації. Наприклад, про те, як правильно організувати адвокаційну компанію, як підготувати проект рішення місцевої ради та як аргументувати перед місцевою владою важливість ухвалення того чи іншого рішення.

«ОГС, які бачать себе у ролі ресурсних центрів для інших організацій, через хаб зможуть поширювати знання й надавати доступ до своїх сервісів. Новостворені організації зможуть отримати доступ до знань і консультацій та підвищити ефективність діяльності, зокрема адвокаційної», – додає Максим Лациба.

Хаб має стати місцем формування коаліцій організацій громадянського суспільства та формування громадських партнерств і ініціатив. Адже для впровадження системних змін необхідно мати силу впливу, вважає Олена Матвійчук, експертка з організаційного розвитку.

«Ми маємо більший вплив, коли об'єднанні, – переконана Олена Матвійчук. *– Об'єднання, партнерство, формування мереж – це теж процес, який потрібно супроводжувати. Не всі ОГС здатні мережуватися та не всі потребують партнерств, однак ті, що розвинулися й мають чітке розуміння, заради чого варто спільно діяти, до партнерств будуть більш схильні».*

Вибудовування мереж/партнерств фактично є процесом розвитку та дорослішання організацій. Тому він потребує додаткових знань та експертного супроводу у частині вибудовування процесів.

Такий супровід та експертність можуть надати хаби, що допоможе їм збільшити й власний вплив на процеси розвитку в громаді.

Майданчик для поширення інформації та комунікації

Херсонський хаб почали сприймати як майданчик, де ОГС можуть розповісти про свої програми. «У нас 12 липня була подія в межах проєкту, на яку прийшов місцевий жіночий хаб з розвитку мікропідприємництва. Вони запускають ще одну програму для жіноцтва. Ми надали їм можливість розповісти про цю програму, й деякі наші учасниці вже у них навчаються», – розповідає Оксана Глебушкіна.

За її словами, Хаб ефективно взаємодіє з громадським сектором Івано-Франківська. Один з прикладів – партнерство Херсонського хабу з місцевою ГО «Молода Просвіта Прикарпаття».

Хаб «Діалог»

Простір для мережування, нетворкінгу та спільнот

Хаби можуть об'єднувати навколо себе декілька організацій, які мають спільну мету чи схожі ідеї.

Наприклад, на базі **Центру неформальної освіти «Тростянець»** реалізовується проєкт для чотирьох громад: безпосередньо у Тростянці,

у Лебедині Сумської області, у Чорткові та в Копичинцях Тернопільської області. «Отримати підтримку проєкту вдалося тільки після того, як організації об'єдналися», – розповідає Руслан Бова.

У **Spase Now** організації спілкуються між собою, вибудовують нові зв'язки: «Комусь, можливо, чогось не вистачає: комусь – волонтерів, а у когось немає ідей. Вони можуть у нас це все поєднати», – каже Андрій Німкович. Таким чином Хаб виконує роль мобілізаційного і ресурсного центру для місцевої громади, влади й ОГС.

За словами Богдани Брилинської з **Мережі інтеграційних ресурсних центрів Поряд**, ще одним завданням Хабів є мережування з інституціями: «У нас є добре партнерство з Львівським органним залом, до якого ходять наші відвідувачі. Львівський Органний Зал періодично дарує певну кількість квитків для ВПО». Такі активності зокрема сприяють інтеграції переміщених осіб.

Хаб – місце зустрічі з владою (інструмент адвокації)

Хаб може бути хорошим місцем для неформальних зустрічей з представниками влади та щирої комунікації щодо актуальних викликів розвитку громади, переконаний експерт з адвокації Максим Лациба.

Наприклад, у хабі можна організувати комфортну неформальну зустріч міського голови або керівника управління благоустрою з жителями громади, що хочуть розповісти про свою проблему й готові спільно шукати рішення. «Проведення модерованої дискусії між мером і жителями в доброзичливому просторі – це завжди хороше рішення для адвокації», – зазначає експерт.

Через організацію діалогу з владою організації громадянського суспільства можуть допомогти жителям розв'язати проблеми або домогтися ухвалення важливого рішення для розвитку громади, що сприятиме створенню комфортних умов проживання.

За словами Максима Лациби, розбудова системного діалогу з владою формує довіру до організацій громадянського суспільства та авторитет в громаді, а це своєю чергою допомагає ефективно реалізовувати місію й стратегію ОГС.

➔ ДЛЯ ЖИТЕЛІВ ГРОМАДИ

Задоволення потреб громади завдяки роботі ОГС

На думку Андрія Німковича, громада відчує користь від того, що громадські організації мають можливість реалізовувати проекти. Адже до хабу **Space Now** приходять різні учасники. Серед них, наприклад, є ті, що займаються патронажною гуманітарною допомогою для бабусь і дідусів, й ті, хто реалізовує проекти з психоемоційної підтримки дітей.

«Це той актив громадських організацій, який допомагає нашому суспільству, нашим громадам розвиватися. Тому коли ми допомагаємо цим активістам, допомагаємо людям, які беруть і роблять, ми, по суті, допомагаємо всьому суспільству», – каже Андрій Німкович.

Крім того, на думку Максима Корявця з **Хабу спроможності громадських організацій «ОГПРОК»**, хаб може стимулювати жителів громади займати активнішу громадянську позицію: *«Коли люди побачать, що існує підтримка, є певні можливості, вони самі, можливо, захочуть створити власну громадську організацію, щоб розв'язувати локальні проблеми, активніше працювати в громадянському колі».*

Жителі громади можуть знайти в хабі ті організації громадянського суспільства, які допоможуть розв'язати їх проблему або нададуть консультацію, додає Максим Лациба, експерт з адвокації.

За його словами, хаб має стати місцем першої допомоги для жителя громади: *«Бажано, щоб у хабі люди завжди могли отримати підказку, яке управління міської ради чи службовець має розв'язати питання, як правильно оформити звернення, отримати правову консультацію тощо».*

Хаб – це місце зустрічі громадян і громадських організацій міста чи села: *«Тут можна знайти громадських активістів, які візьмуться за ваш кейс і допоможуть переконати владу ухвалити необхідні рішення»,* – зазначає експерт.

Хаб створює сталий механізм розв'язання проблем жителів. Максим Лациба вважає, що це означає, що в громаді буде жити більше щасливих і заможних родин, буде народжуватися більше дітей, будуть приїздити нові люди, а це – створює перспективи сталого розвитку громади в майбутньому.

Безпечний і затишний простір

Цільовою аудиторією Херсонського хабу в Івано-Франківську є насамперед переселенці з Херсону, і це – тисячі людей в області. Проте взимку 2022-2023 року, під час тривалих відключень електроенергії, до хабу приходили працювати й місцеві жителі. Адже у приміщенні були світло та інтернет.

«Хаб – це така точка, куди приходять і місцеві, де відбувається інтеграція та комунікація людей, які знайомляться між собою», – розповідає Оксана Глебушкіна.

Хаб для громадських організацій та активістів «Мераба» став простором, який використовують для заходів та коворкінгу. Бібліотека, в якій працює Хаб, трансформувалася: *«Не в класичному розумінні, а як новий формат і нові можливості»,* – зауважує Максим Войчук.

Мультимедійний коворкінг-центр, Перещепинська ТГ, Дніпропетровська область

Безкоштовно попрацювати онлайн, роздрукувати документи чи під'єднатися до онлайн-заходу можна й у **Мультимедійних коворкінг-центрах**. Катерина Мальцева розповідає, що вони закупували навіть навушники.

Хаб «Центр неформальної освіти «Тростянець»»

Геннадій Мірошниченко бачить **Креативний хаб «Суми»** як безпечне місце, куди молодь може прийти посидіти, провести час, культурно відпочити: *«По-перше, це безпека, бо діти можуть сказати батькам, куди саме пішли, що вони не на вулиці, а у Хабі на Троїцькій. По-друге, молодь може долучитися до заходів, які тут проводяться».*

Хаб – місце самореалізації для жителів громади

Максим Лациба, експерт з адвокації, переконаний, що у хабах можна знайти односторонців для того, аби разом робити хороші справи: *«Наприклад, саджати дерева, допомагати родинам загиблих воїнів, вчити дітей переселенців української мови та традиціям».*

Експерт розповідає, що значна частина жителів громади хотіли б долучитися як волонтери до ініціатив щодо покращення життя в місті, однак не знають, де знайти ці ініціативи і як долучитися.

Саме в хабі жителі можуть долучатися до спільних з місцевою владою ініціатив, наприклад, прикрашання міста до Нового Року, перевірки наявності пандусів в приватних магазинах і закладах харчування. Це все сприяє безпосередньому долученню жителів до адвокації розвитку громади.

«Об'єднання зусиль жителів та органів місцевого самоврядування створює краще врядування в громаді, охайний і чистий міський простір, кращу якість муніципальних послуг для людей, – зазначає Мак-

сим Лациба. – У жителів формується відчуття, що це – їх громада, й вони більш дбайливо ставляться до міської інфраструктури й комунальної власності».

Активності для різних груп людей

У хабі **Центру неформальної освіти «Тростянець»** реалізуються паралельно декілька проєктів і кожен з них розрахований на особливу аудиторію. Є проєкт, спрямований виключно на молодь 14-35 років; є бізнес-проєкт, який реалізується для громадян від 16 і старше, які розмірковують над тим, щоб почати власну справу.

Проте, за словами Руслана Бови, окремим прошарком є люди за 50 років, які мають власні клуби за інтересами: *«Вони використовують майданчики наших хабів для того, щоби зібратися, обмінятися думками, просто поспілкуватися. Ми намагаємося для них робити й певні лекції, щоби вони ходили до нас із задоволенням».*

Сприяння взаєморозумінню задля «м'якої інтеграції»

Програму **Мережі інтеграційних ресурсних центрів Поряд** намагалися формувати так, щоб вона була не тільки для тих, хто приїхав до Львова, і щоб формувалися змішані групи.

«Якщо ми говорили про українську культуру, то ми говорили в ширшому сенсі, а не конкретно про міську, – розповідає Богдана Брилинська. – Крім того, ми мали співробітництво з Луганським краєзнавчим музеєм, який проводив у нас лекції про історію Луганщини, про їхню роботу, про їхні проєкти, про те, чому відбулося, те, що відбулося, як вони до цього ставляться, як планують повертатися».

За її словами, це поглиблює взаєморозуміння між жителями громади та тими, хто приїхав, і сприяє зниженню соціальної напруги.

«Наш проєкт мав на меті підтвердити, що всі ми переживаємо те, що переживаємо; що всі мають схожі травматичні досвіди, й зараз потрібно щось робити. І «м'яка інтеграція» – культура, освіта, – це те, що може в цьому допомогти», – каже Богдана Брилинська.

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд організовувала вертепи, майстер-класи для дітей та сімей, де разом були львів'яни та внутрішньо переміщені особи: *«І це вже зовсім інший рівень інклюзії, взаєморозуміння».*

ФОРМАТИ СТВОРЕННЯ ТА ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ХАБІВ

→ ФОРМАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОСТОРУ ТА ПРИМІЩЕННЯ

Приватні простори

Херсонський хаб в Івано-Франківську протягом червня - липня 2022 року орендував два робочих місця в коворкінгу «Промприлад. Реновація». На той момент представникам Херсонського хабу, що об'єднав спільноту та громадський сектор Херсонської області, був потрібен простір, куди можуть приходити люди. Згодом завдяки бізнес-контактам і перемовинам організація знайшла приміщення в користування.

За словами експертки з організаційного розвитку Олени Матвійчук, перевагами такого формату є можливість бути незалежними, насамперед від впливу влади/ОМС: *«Якщо питання чи проблеми, про які говорить хаб, є досить незручними для влади, розміщення у приватних просторах сприятиме швидшому налаштуванню діалогу, ніж пошуку важелів на "недружні ОГС/хаби"»*.

На думку експертки, якщо організація не мала досвіду активної та ефективної співпраці з органами місцевого самоврядування, то спочатку її активну діяльність можуть сприймати як загрозу, й лише згодом – як можливість.

Однак такий формат має й недоліки, зокрема – постійний пошук ресурсу на покриття витрат на оренду приміщення.

Комунальні заклади культури

Хаб «Діалог» у місті Вілкове Одеської області працює у приміщенні Палацу культури рибалки. Для Хабу організатори трансформували частину простору: обладнали його меблями, необхідними для роботи засобами.

У **селі Старокозаче (Старокозацька сільська громада Одеської області)** Хаб використовує другий поверх приміщення колишнього клубу. На першому поверсі розташовується сучасний ЦНАП, в другий поверх повністю відремонтовано для Хабу «Діалог». Меблі, тех-

ніка, дошка – все облаштування формально перебуває у комунальній власності та буде безоплатно передано в користування громадській організації, згідно з меморандумом про співпрацю.

У **Роздільнянській міській громаді Одеської області** Хаб «Діалог» також розташований у будинку культури. У цьому приміщенні теж облаштовано хол, що, за словами Володимира Молчанова, зараз має більш представницький вигляд, ніж інші приміщення громади.

Мультимедійний коворкінг-центр у Львівській територіальній громаді було створено у народному домі с. Великі Грибовичі. У цьому хабі облаштовано прихисток для переміщених жінок з дітьми. Зараз переважно саме вони використовують приміщення коворкінгу для онлайн-навчання та саморозвитку.

Мультимедійний коворкінг-центр, Дрогобицька ТГ, Львівська область

Бібліотеки

Руслан Бова з **Центру неформальної освіти «Тростянець»** розповідає, що формат їхньої роботи був очевидним: *«Коли почали реформувати бібліотеку, стало зрозумілим, що вона має стати місцем, де буде по-іншому вирувати життя»*.

Місцева влада Тростянця запустила цей процес шляхом звичайного ремонту й облаштування бібліотеки сучасними меблями, обладнанням, купивши нові книги. Так утворився простір, програмним наповненням якого займається Хаб.

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд у Львові також бачить переваги від співпраці з міськими просторами. Бібліотеки та молодіжні центри є доступними, вони працюють у мікрорайонах міста, тож облаштовувати нове приміщення організатори не бачили сенсу.

По-перше, за словами Богдани Брилинської, інтеграція Хабу у бібліотеки додає гнучкості: *«Коли ми організовуємо навчальні ініціативи, ми можемо переміщатися. Наприклад, переходити в іншу бібліотеку і робити інші активності там. Ми маємо розширювати діяльність і знаходити нові місця для проведення заходів, зокрема для того, щоб наша аудиторія розуміла, що ми є не лише в одному місці».*

По-друге, бібліотеки – це один із найдоступніших громадських просторів у Львові: він безкоштовний, більшість працює у вихідні дні та до вечора.

Водночас Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд має також віртуальну платформу: організатори розробили сайт, де опубліковані контактні номери телефонів і плани активностей.

«М'яка інтеграція» передбачає взаємодію. Для нас ця взаємодія важливіша, ніж інфраструктурне формування конкретного простору», – додає Богдана Брилинська.

Центри надання соціальних послуг

З шести **Мультимедійних коворкінг-центрів**, створених у **Дніпропетровській та Львівській областях**, три працюють на базі приміщень місцевого самоврядування: у Трускавецькій ТГ (Львівська область) коворкінг адмініструє Трускавецький територіальний центр соціального обслуговування, у Покровській ТГ (Дніпропетровська область) – КЗ «Покровський центр соціальних служб» Покровської селищної ради, у Дніпровській ТГ – Дніпровський міський центр соціальних служб.

За словами Катерини Мальцевої, вони обрали створення коворкінг-центрів у співпраці з місцевим самоврядуванням, тому що мали попередній позитивний досвід реалізації проєкту у Донецькій та Лу-

Мультимедійний коворкінг-центр, Львівська ТГ

ганській областях: *«Згодом центр передається на баланс міської, селищній раді. І вже потім за обслуговування приміщення, за оренду, за комунальні послуги витрати йдуть з бюджету».*

Міські молодіжні центри

Максим Корявець з **Хабу спроможності громадських організацій «ОГІРОК»** вважає, що формат їхньої діяльності не варто прив'язувати до фізичного простору: *«Просто ми хочемо з'єднати всі молодіжні організації».*

Для роботи Хабу організатори обрали місто Ніжин, оскільки воно віддалене від кордону з агресором та має хороше транспортне сполучення

Ніжинський міський молодіжний центр обрали, тому що вважали за потрібне організовувати Хаб на базі місця чи інституції, де вже мають навички й практичний досвід для розвитку.

«Це комунальний заклад, тобто конфліктів інтересів ми не бачимо. Адже це не бізнес і на бізнес він не перетвориться», – розповідає Максим Корявець.

Крім того, в молодіжному центрі, на базі якого працює Хаб «ОГІРОК», є своє приміщення, створені всі умови для роботи.

Хаб «Центр неформальної освіти "Тростянець"»

За словами Максима Корвяця, формат Хабу складається з трьох речей: фізичного приміщення, віртуального простору (віртуальної бібліотеки Хабу), та зв'язків з тренерами, які залишаються навіть після завершення їх роботи.

➔ ФОРМАТИ ПРОГРАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАБІВ

Освітньо-консультаційні хаби для громадських організацій та активістів

Хаб Space Now у Харкові було створено на основі онлайн-інкубатора для громадських організацій. Передбачалося навчання та підтримка менторів. Проте було бажання вийти на офлайн-формат. І зараз робота Хабу націлена на те, щоб зробити зміни в організаціях, аби вони були стійкими.

Освітньо-консультаційний Хаб для громадських організацій та активістів «Мераба» у Луцьку зараз розвивається у програмному наповненні, зокрема щодо освітньої та консультаційної складової. Зокрема, у Хабі відбуваються освітньо-консультаційні сесії за різною тематикою, готуються додаткові публікації за матеріалами цих сесій, які поширюватимуться серед громадських активістів.

Максим Корявець з **Хабу спроможності громадських організацій «ОГІРОК» у м. Ніжин Чернігівської області** розповідає, що ідея по-

лягала у тому, щоб активісти й молоді ОГС знали, куди звертатися по допомогу у розвитку. Зараз Хаб об'єднує десять організацій, проте планує у перспективі створити пул ОГС, які зможуть комунікувати між собою та співпрацювати.

Інформаційно-консультаційний простір

Херсонський хаб в Івано-Франківську допомагав проводити мистецькі акції, культурні та інформаційні виставки. Організатори розповідали про Херсонщину, окуповану спадщину, про хроніки окупації.

Після проведення дослідження щодо того, з якими проблемами можуть зіткнутися жінки, які переїжджають в Івано-Франківськ, Херсонський хаб почав акцентувати на роботі з жінками.

«У нас робота з жінками прописана на програмному рівні, у стратегії, але ми ніколи не працювали так, щоби проводити заходи тільки для жіночої аудиторії. У нас були низові ініціативи активісток-жінок, феміністичний рух, і ми у ньому є активними, але надавати послуги жінкам – у нас такого досвіду не було. І зараз для нас це величезний розвиток», – розповідає Оксана Глебушкіна.

Херсонський хаб в Івано-Франківську

Херсонський хаб почав працювати напряду з жінками: організовують-ся зустрічі з психологами, майстер-класи з розробки резюме, з проходження співбесіди та підготовки до співбесіди тощо.

Хаб продовжує бути місцем для активістів з Херсонщини, а для тих, хто лишається в Івано-Франківську, бо наразі не має куди повертатися, – місцем, де можна «з мушлі почати виходити на поверхню», як кажуть учасниці заходів.

«У такому форматі, як зараз, ми потрібні. Ми збираємо інформацію від жінок про те, що б вони хотіли ще. Ми навіть запитали у жінок, чи готові вони щось проводити – за принципом скандинавських гуртків, коли учасниці групи проводять заходи для усіх. Ми говорили про соціальний театр, який може допомогти пережити, долати певні емоції. У нас є задуми, як ми можемо продовжувати наше спілкування, що ми можемо пропонувати жінкам», – розповідає Оксана Глебушкіна.

Мережа хабів «Діалог» акцентує на тому, аби об'єднати зусилля громадських організацій у регіоні, забезпечити їм простір для спільної дії та комунікації з владою. При цьому тематика діяльності таких організацій може бути різною. Зокрема, у Вілковому Одеської області активісти спрямовують зусилля переважно на захист екології, також допомагають прикордонникам і ВПО, які оселилися у громаді.

За словами Володимира Молчанова, це своєрідні ресурсні центри з розвитку місцевої демократії. Контактні телефони доступні для того, аби органи місцевого самоврядування також могли отримати певні консультації, для планування й проведення громадських слухань.

Усі шість Мультимедійних коворкінг-центрів у Дніпропетровській та Львівській областях створювалося для роботи з ВПО, проте у кожній громаді є свої особливості. Організатори прагнули створити простори, де переселенці могли безкоштовно працювати, роздрукувати документи чи взяти участь в навчанні.

Загалом коворкінг-центри надають широкий спектр послуг, серед яких – послуги задля соціальної адаптації та реінтеграції (лекції, консультування, медіації, робота з психологом, організація дозвілля, перегляд фільмів, рукоділля тощо); забезпечення віддаленої роботи мешканців громади та ВПО; організація фахових навчань, тренінгів,

Мультимедійний коворкінг-центр, Покровська ТГ, Дніпропетровська область

семінарів, інформування про можливості працевлаштування; можливості для дистанційного навчання школярів; проведення заходів за участі жителів громади, лідерів думок, громадських об'єднань; надання ОГС можливості використовувати мультимедійну кімнату як платформу для проведення заходів соціального спрямування.

За словами Катерини Мальцевої, один з найуспішніших прикладів – коворкінг-центр у Перещепинській територіальній громаді Дніпропетровської області: *«Із залученням різних громадських організацій вони самостійно розробили та провели курс комп'ютерної грамотності для людей поважного віку, який був дуже популярним. Вони змогли це зробити, тому що були комп'ютери, ноутбуки, проектор, екран».*

У коворкінг-центрі у Перещепинській територіальній громаді відбувається багато заходів, створена молодіжна рада, яка часто проводить у цьому приміщенні засідання чи різні активності.

Загалом, за словами Катерини Мальцевої, ці хаби стали центрами тяжіння, де можуть проводити заходи й громадські організації, й консультативно-дорадчі органи.

Простір діалогу та адвокації

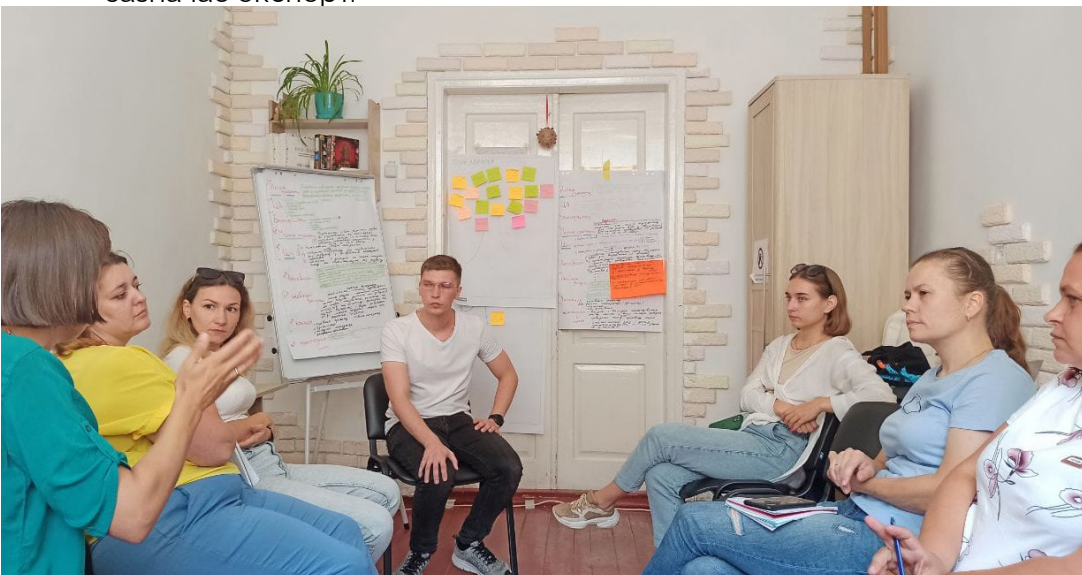
За словами експерта з адвокації Максима Лациби, програмна діяльність хабу може стосуватися побудови діалогу з місцевою владою та

адвокації важливих суспільних ініціатив для розвитку громади. Наприклад, у хабі зручно проводити збори коаліцій організацій громадянського суспільства, зустрічі з ініціативними групами жителів громади, розробляти плани спільної діяльності.

Так, хаб може стати постійним місцем зустрічі та неформального діалогу представників органів влади й ОГС, місцем обговорення важливих рішень для громади. Наприклад, проекту генерального плану, проекту комплексної програми відбудови або місцевого бюджету.

Максим Лациба вважає, що для організації діалогу потрібні професійні модератори, тому хаб, який планує розвивати простір діалогу, повинен залучати модераторів, фасилітаторів, які зможуть організувати діалог на найскладніші теми.

«Важливо, щоб теми зустрічей і діалогу могли ініціювати як ОГС, бізнес, жителі, так і органи місцевого самоврядування. У кожній громаді щороку треба розробляти місцевий бюджет, програму соціально-економічного розвитку, визначати титульні списки першочергового ремонту будинків та пріоритетні об'єкти благоустрою. А отже, є потреба постійно проводити діалог з жителями та зацікавленими сторонами й виробляти узгоджені місцеві рішення», – зазначає експерт.

Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК»

Для цього хаб міг би, зокрема, надавати послуги з організації такого діалогу: запрошувати жителів, організації громадянського суспільства та бізнес, поширювати інформацію через соціальні мережі, робити фізичну виставку містобудівної документації, збирати письмові й електронні пропозиції людей.

Молодіжний простір

Закон «Про основні засади молодіжної політики» ставить цілу низку завдань перед ОМС щодо залучення молоді до врядування та врахування інтересів молодих жителів громади. За словами експерта з адвокації, залучати жителів громади до розбудови та модернізації громади варто починати ще замолоду.

«Хаб здатний стати місцем, де місцева влада може проводити навчання для молодіжних організацій, засідання молодіжних рад, організовувати консультації щодо проектів рішень, які впливають на життя молоді в громаді. Молодь не любить формалізму й офіціозу. Для молоді важлива щирість, відкритість, креативність і неформальність. Саме в хабі можна створити такий простір рівності й відкритості: столи на колесах, кольорові пуфи, фліпчарти, мультимедійна система, неформальний стиль спілкування. Такий хаб буде сприяти залученню молоді до ініціатив у громаді», – радить приклади Максим Лациба.

Креативний Хаб «Суми» зараз проводить заходи для лідерів органів учнівського та студентського самоврядування. За словами Геннадія Мірошніченка, у Сумах багато молоді, студентів, тож є попит на заходи, а отже – на приміщення, де їх можна зручно провести.

Центр «м'якої інтеграції»

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд працює у форматі «м'якої інтеграції» – це авторська назва Богдани Брилинської. На її думку, культура – це найбільш м'який та безболісний спосіб входу та інтеграції людини.

«Наше завдання – вибудовувати та поширювати розуміння серед спільнот. І через культуру це виходить краще. Люди через спільні активності, через спільні культурні практики відчують згуртованість, яку вони не відчують, наприклад, стоячи в черзі за гуманітарною», – розповідає Богдана Брилинська.

Діяльність Хабу впроваджується відповідно до запитів клієнтів. Наприклад, були запити на арттерапевтичні заходи.

Водночас ця Мережа працює у напрямку посилення роботи, а саме – шукає серед людей, які відвідують Хаб, тих, хто готові впроваджувати власні активності. Такі люди отримують інфраструктурну підтримку та можливість отримати додаткові навички.

➔ ФОРМАТИ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ХАБІВ

Завдяки грантовій підтримці покриваються витрати на оренду для **Хабу Space Now у Харкові**. За словами організаторів, зараз вони не мають додаткових джерел фінансування, крім того, дають можливість іншим організаціям використовувати приміщення безкоштовно. За словами Андрія Німковича, зараз вони акцентують на грантовому фінансуванні.

Діяльність **Херсонського хабу в Івано-Франківську** також проводиться в основному за грантової підтримки, але є домовленості херсонського та івано-франківського бізнесів щодо приміщення, аби пауза між проєктами не змушувала звільняти простір.

Креативний Хаб «Суми» за донорської підтримки облаштував приміщення Хабу. Наразі планує шукати підтримку для покриття комунальних послуг, особливо у зимовий період, а також для проведення різних заходів.

Максим Лациба, експерт з адвокації, розповідає, що місцевий бізнес може бути одним із партнерів хабу, якщо йдеться про розбудову фінансової та матеріальної спроможності.

Так, місцевий бізнес часто зацікавлений в реалізації проєктів соціальної відповідальності та шукає для цього партнерські громадські або благодійні організації. Адже місцевий бізнес хоче, щоб жителі громади йому довіряли, щоб зростала поінформованість про торгову марку чи продукцію. Найбільш прогресивні бізнеси розуміють, що в розвинутих громадах їх бізнес теж міцнішає.

«Хаб може бути таким місцем зустрічі місцевого бізнесу та організацій громадянського суспільства для проведення спільних ініціатив, зокрема й адвокації. Наприклад, відомі історії, коли бізнес шукає благодійні фонди, через які може закупити й передати медичне обладнання в міські лікарні, або коли підприємці спільно з екологічними

Освітньо-консультаційний Хаб
для громадських організацій та активістів «Мережа»

організаціями залучають волонтерів для висадки парків або прибирання річок у місцевості, де знаходяться виробничі потужності бізнесу», – розповідає експерт

Адвокаційні кампанії проводять люди, ресурсами людей і в інтересах людей. Відповідно, за словами Максима Лациби, хаб може акумулювати місцеві ресурси. Наприклад, звичайні жителі громади також можуть стати благодійниками й подарувати для хабу меблі, оргтехніку, канцелярію, надавати безоплатну фахову допомогу для провадження програмної діяльності.

На думку Руслана Бови з **Центру неформальної освіти «Тростянець»**, зараз у Хабі більше сфокусовані на проєктній діяльності. *«Мінус цього у тому, що у нас, на жаль, поки що немає стабільного розуміння й бачення хоча б на три роки вперед, – каже Руслан Бова. – Тому наше завдання на майбутнє – удосконалити стратегічне планування».*

Він переконаний, що у проєктній діяльності є ризик, оскільки може бути пауза між проєктами. Але оскільки Хаб розташовується на базі бібліотеки, то організація сподівається, у разі потреби, на допомогу місцевої влади.

Загалом усі **Мультимедійні коворкінг-центри** були створені на базі комунальних підприємств у співпраці з органами місцевого самовряду-

дування. Координаторами цих хабів також переважно стали представники органів місцевого самоврядування. Крім того, триває робота з налагодження співпраці коворкінг-центрів з громадськими організаціями, аби ОГС могли проводити у цих просторах спільні заходи, писати спільні проекти, подаватися на фінансування.

За словами Катерини Мальцевої, досвід створення Мультимедійних коворкінг-центрів свідчить, що варто навчати адміністраторів, аби вони були не лише координаторами, а й «агентами змін» та могли планувати проекти й управляти ними. Крім того, варто звертати увагу на облаштування приміщення меблями та технікою.

При цьому слід використовувати індивідуальний підхід та максимально враховувати специфіку та потреби громади. Наприклад, за словами Катерини Мальцевої, у Перещепинській громаді була потреба у відеокамері, щоб вони могли транслювати свої заходи онлайн. Крім того, вони створили власну сторінку у Фейсбуці та Телеграм-канал свого коворкінг-центру.

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд

УНІКАЛЬНІ ІСТОРІЇ ДОСЯГНЕНЬ ХАБІВ

→ ХАБ SPACE NOW

Виникнення і розвиток Хабу були зумовлені потребою ділитись знаннями та розвивати громадські організації. За словами Андрія Німковича, спільні зусилля можуть зробити світ кращим місцем для життя, підвищити рівень комфорту та безпеки в конкретному регіоні.

За словами розповідає Андрія Німковича, організація чітко вибудувала систему, тому що з самого початку долучилися волонтери з різних сфер: *«Фахівець з маркетингу почав розбудову нашого маркетингового відділу; фахівець у фінансовій справі, що мав досвід ведення власного успішного бізнесу, вирішив вкластися у розвиток фінансового напрямку; фаховий юрист долучився до наших програм».*

Однією з основних мотивацій для створення Хабу було зростання кількості громадських організацій, які реєструються для волонтерської та благодійної діяльності.

«Ми аналізували за допомогою даних Державної служби статистики України, що у березні 2022 року – у порівнянні з березнем 2021 року – зареєструвалося у 12 разів більше громадських організацій. Що це означає? Що громадські організації почали реєструватися, аби волонтерити, допомагати – хтось у військовій сфері, хтось для цивільних», – розповідає Андрій Німкович.

За його словами, багато з цих новостворених організацій, хоч і мають великий потенціал, не використовують його повністю через відсутність системної роботи та структури. Таким чином, Хаб було створено з метою вчити організації ефективно структурувати свою діяльність та робити системну роботу.

«Вони можуть називатися навіть не громадськими організаціями, а благодійними фондами, наприклад. Але вони часто створювалися під один запит, наприклад, купити конкретну машину чи тепловізор, чи передати щось військовим. Такі організації, звісно, долучають бага-

Хаб Space Now

то людей, збирають необхідну суму. Але вони не роблять системну роботу, не працюють, як громадська організація, не використовують повністю свій потенціал. І це стало для нас поштовхом – навчити їх структурувати свою роботу», – каже Андрій Німкович.

Процес створення Хабу не обійшовся без викликів. Зокрема, виникла проблема з фінансуванням, коли затримувалося отримання необхідних коштів. Також запуск відкладався, тому що виникла потреба спрямувати зусилля на допомогу Херсонській області через наслідки теракту на Каховській ГЕС.

Попри це, Хаб досягнув успіху в проведенні трьох навчальних модулів: гуманітарного напрямку, організаційного розвитку та фандрейзингу.

«Ми евакуювали з Харкова понад 2 000 людей, нагодували понад 400 000 людей і надали гуманітарну допомогу, маємо великі склади в Херсоні та в Харкові. Цією експертизою ми ділимося сьогодні, наприклад, коли проводимо один з тренінгів щодо спеціального обладнання, під час якого не тільки навчаємо, а й організовуємо конкретну допомогу», – додають у Space Now.

За цей період багато організацій приєдналися до Хабу, щоб отримати консультації та навчатися від експертів. Важливим елементом успіху була активна команда, яка не лише ініціювала нові ідеї, а й активно залучалася до їх втілення.

«Як і всюди, коли організовуєш якісь заходи, найбільше мотивує вдячність організації, коли вони кажуть: "О, дуже круто, крутий спікер!". Це те, що заряджає. І друге, що заряджає, – це, власне, команда, яка за це береться, активно працює, ініціює різні ідеї. Тому що з такою командою можуть виникнути активності, навіть не передбачені програмою», – додає Андрій Німкович.

Уроки, якими готовий поділитися Хаб з власного досвіду, охоплюють кілька важливих аспектів:

- перший урок – не чекати на гроші, а включатися у роботу;
- другий урок – слід попередньо вибирати спікерів: для проведення тендерів варто набирати більше охочих, щоби мати можливість швидко вибрати необхідну кількість людей;
- третій урок – варто добре перевіряти обладнання й усе, що є у приміщенні: іноді орендодавець може забути попередити про особливості використання певного обладнання, і це згодом може мати неприємні наслідки.

Завдяки Хабу Space Now та його ініціативам у Харкові та Харківській області здійснюється підтримка ОГС, що сприяє їхньому розвитку та взаємодії для створення кращого життя у громадах.

Хаб Space Now

Херсонський хаб в Івано-Франківську

➔ ХЕРСОНСЬКИЙ ХАБ

Коли Херсонський хаб в Івано-Франківську створювався, частина команди ГО «Громадський центр "Нова генерація"» опинилася в окупації, частина у Івано-Франківську, а частина – за кордоном.

«Для тих, хто лишається в Івано-Франківську, бо не має куди наразі повертатися (а таких велика кількість), – ми стали місцем, де вони з мушлі почали виходити на поверхню. Так говорили самі жінки. Хаб став першим місцем, у якому вони себе відчували безпечно від початку повномасштабного вторгнення», – розповідає Оксана Глебушкіна.

За її словами, спочатку у Хабі працювало лише двоє осіб, згодом приєдналися колеги з Херсону. Залучення місцевих мешканців також дало підтримки.

Зокрема, в Хабі добре функціонує інформаційний напрямок, організацію добре знають в місцевих медіа: *«Це не лише про подолання труднощів, а й про те, як ми це робили».*

Під час набору нових учасників у Херсонському хабі розуміли, що, ймовірно, вони будуть повторювати те, що вже роблять інші фонди й організації, адже існує багато схожих центрів для ВПО. Отже, для організаторів питання полягало в тому, щоб побудувати довірливі стосунки з людьми, які до них приходять, аби їм сподобалося й вони поверталися до Хабу.

У Херсонському Хабі прагнули створити місце, де жінкам буде безпечно, де вони зможуть присвячувати час власному розвитку, куди зможуть приходити з дітьми: *«Поки жінки вкладають час у свій розвиток, з дітьми в дитячому просторі займаються інші дорослі тьютори».* Клієнтки Хабу називають це додатковою цінністю.

Ця програма для жінок отримала назву «Програма соціальної підтримки жінок й економічна інтеграція».

«Ми бачимо, що до нас системно приходять жінки, вони проходять усю програму, чекають на наступні зустрічі. Це означає, що ми вгадали з форматом і з експертками, яких запросили», – каже Оксана Глебушкіна.

При розробці програми насамперед відштовхуватися від потреб людей. Аби визначити, що саме цікаво цільовій аудиторії, провели анкетування: *«Коли програма відповідає потребам, то є вірогідність, що будуть успішні історії, вмотивовані учасники, бо ти закриваєш їхні потреби. Створити фізично простір – це 30-40% успіху. А чим наповнений цей простір – це якраз і формує його корисність».*

Стосовно того, що найбільше допомогло Хабу досягти результатів, то це, за словами Оксани Глебушкіної, визначається двома основними

Херсонський хаб в Івано-Франківську

факторами. По-перше, важливо врахувати потреби цільової аудиторії при розробці програми. По-друге, створити привітну атмосферу, яка приваблює учасників.

«До нас, наприклад, приходять жінки з сином, що має аутистичний розлад. Хоча ми не планували інклюзивний напрям роботи, але внутрішньо ми від початку хотіли зробити Хаб максимальну інклюзивним. Важливо, щоб мама не відчувала себе відстороненою від суспільства. І це теж сильна сторона нашого хабу», – розповідають представники Хабу.

На досягнення Хабу вплинула й попередня робота над стратегією організації у 2022 році. І цей проєкт не став випадковим, а працював на посилення стратегічного плану.

«Це те, що нами обговорювалося, це те, що ми проживали, це те, про що ми розмірковували, це про цінності. За таких умов усе відбувається природно, ти вмотивований, ти хочеш відстежувати зміни, які відбуваються з тими, з ким ти працюєш. Відбулося поєднання цінностей організації, стратегічного бачення і намірів працювати з жінками. І наш проєкт дозволяє цьому реалізовуватися», – розповідає Оксана Глебушкіна.

Що стосується уроків, то у Хабі радять бути гнучкими та мати план «Б». Це ключове, що допомагає долати труднощі.

Наприклад, спочатку в організації хотіли працювати виключно з жінками, але жінок виявилось менше, тож для збереження балансу почали думати про залучення дівчат-підлітків. Так сформувалася група з окремою програмою – «Генерація молодих лідерок».

➔ МЕРЕЖА ІНТЕГРАЦІЙНИХ РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПОРЯД

Коли громадська організація «Львівський Культурний Центр» вирішила створити Мережу інтеграційних ресурсних центрів Поряд, їхньою основною метою було вирішення соціальної напруги. Представники організації усвідомлювали, що ця напруга є серйозним викликом.

«Деякі групи збиралися на психологічну арттерапію, у певний момент у нас були гомогенні групи виключно з внутрішньо переміщених осіб. Але це було пов'язано з тим, що люди відчували спільність у тому, що пережили. Ми розуміли, що потрібно виходити на нові рів-

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд

ні, але загальні активності, які стосувалися освітніх заходів, арттерапії, були вже змішаними», – розповідає Богдана Брилинська.

Таким чином сформувалося унікальне середовище, де люди могли знаходити спільність та взаємодію у різноманітних групах: *«Це дозволяло проговорювати якісь речі, знаходити нові зв'язки. І це зменшило соціальну напругу. І закривалася потреба у дозвіллі. Адже дозвілля насправді відіграє велику роль у "м'якій інтеграції"».*

Діяльність Мережі видозмінюється в інтересах та потребах учасників, відвідувачів. За словами організаторів, соціальна напруга змінює свій вигляд, і це потребує активного включення з боку психотерапії, вимагає певної консолідації й роботи з населенням. Спільні заходи, зокрема, освітні програми та арттерапія, сприяють зменшенню цієї напруги та допомагають формувати нові зв'язки між людьми.

Щодо досягнень, то успішними для Мережі інтеграційних ресурсних центрів Поряд стали проєкти з вивчення англійської мови та майстер-класи для дітей. Вони виявилися популярними та дали можливість створити активні спільноти. Й курси англійської, й майстер-класи для дітей проводили волонтери, які долучилися до діяльності хабів.

«Ця зворотна активність – для мене основне досягнення. Тобто коли ти проводиш заходи, й бачиш, що люди не просто приходять та йдуть, а вони залишаються», – додає Богдана Брилинська.

За її словами, у досягненні результату організації допомагає критичне ставлення до того, чим вони займаються, а також встановлення ефективного зворотного зв'язку та комунікації як з учасниками, так і з командою.

«Те, що ми могли відрефлексувати, говорити один з одним, змішаність цієї команди, те, що були люди й зі Львова, й внутрішньо переміщені особи, – усе це давало, як на мене, найкращий ефект», – вважає Богдана Брилинська.

Досвід Мережі інтеграційних ресурсних центрів Поряд доводить важливість вміння адаптуватися до змін та налагодження комунікації.

«По-перше, треба, щоб був харизматичний, відкритий, готовий до комунікації спікер. По-друге, слід розуміти, де ти включений у процес, а де ти є спостерігачем. І не завжди це одна й та сама людина. Були випадки, коли ми занадто сильно входили в співучасть і не могли потім з неї виключитись. Це важливо враховувати», – радить Богдана Брилинська.

➔ МУЛЬТИМЕДІЙНІ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРИ

Мультимедійні коворкінг-центри у Львівській та Дніпропетровській областях – це соціально орієнтовані простори у громадах-партнерах проекту. Ці простори використовуються для роботи, спілкування, навчання, інтеграції ВПО в громадах. І доступ до такого центру може отримати кожен житель громади та ВПО безоплатно.

Мультимедійні коворкінг-центри працюють у Львівській, Дрогобицькій і Трускавецькій територіальних громадах Львівської області, а також у Дніпровській, Перещепинській та Покровській територіальних громадах Дніпропетровської області.

Історія діяльності Мультимедійних коворкінг-центрів розпочалася з розв'язання двох важливих проблем.

По-перше, збільшення кількості людей, які працюють віддалено, та відсутність місць для продуктивної роботи. У той час, коли більше людей працювало й навчалася онлайн, було важко знайти доступне місце для роботи. Хоча існували коворкінги, які пропонували платний доступ, Мультимедійні коворкінг-центри створювали безкоштовні простори.

Мультимедійний коворкінг-центр, Львівська ТГ,
Львівська область

По-друге, метою створення цих хабів стало також підвищення активності жителів громади та надання їм підтримки у різних аспектах життя. Хоча спочатку планувалося, що це будуть місця для роботи та навчання, вони стали культурними центрами й центрами підтримки.

Історії успіху, такі як школа комп'ютерної грамотності для людей похилого віку в Перещепиному та різноманітні навчальні курси в Трускавці, свідчать про широкий спектр користі від цих центрів.

При цьому кожен хаб – зі своєю суперсилою.

У процесі створення коворкінг-центрів виникали виклики. Насамперед це стосувалося безпеки та зручного розташування приміщень, враховуючи різницю в розвитку різних громад. Виникали логістичні труднощі з відправленням обладнання до віддалених місць, із забезпеченням інклюзивності та з пошуком мотивованих адміністраторів.

Фактором успіху стала співпраця з місцевим самоврядуванням та активність адміністраторів коворкінг-центрів. Команда людей, яка працювала над проектом, виконала значну роботу в реалізації цієї ідеї.

Аби передати власний досвід, організатори Мультимедійних коворкінг-центрів радять хабам створювати плани роботи та календарі подій. І наголошують, що слід шукати постійних адміністраторів та дбати про наповнення хабу різноманітними заходами й подіями.

Мультимедійний коворкінг-центр, Дніпровська ТГ,
Дніпропетровська область

➤ **ХАБ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ «ОГІРОК»**

Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК» створено на базі Комунального закладу «Ніжинський міський молодіжний центр». Історія створення Хабу розпочалася з ретельного аналізу потреб громадського сектору та виявлення проблем у професійному розвитку громадських організацій.

Попередній досвід роботи громадської організації «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень» засвідчив, що існувала потреба в підвищенні рівня професіоналізму ОГС. Зокрема, нові та активні громадські організації в Чернігівщині виявились найбільш вразливими та потребували особливої підтримки. Так виникла ідея простору, де громадські організації змогли б підвищувати свій професійний рівень та знайти ресурс для розвитку.

Особливо це стало актуальним після подій 24 лютого у зв'язку з активністю в Чернігівській області груп та волонтерів. Адже, за словами Максима Корявця, «Хаб – це інструмент, який допоможе пришвидшити процес професійного росту».

Серед активностей Хабу – навчальні офлайн заходи для організацій громадянського суспільства, що розвиваються, майданчики для обмі-

ну досвідом, організація та проведення майстер-класів від досвідчених ОГС, надання доступу до корисних методичних матеріалів і персональні консультації.

Щодо досягнень Хабу, то активній та результативній роботі сприяє ретельне планування та чітка робота команди. Хаб швидко розпочав свою діяльність, створив власну сторінку та почав проводити тренінги. Головним секретом успіху вважають акцент на результаті та вчасне виконання завдань.

Ключовою рушійною силою виявилася команда проекту та команда Хабу. А урок, який команда вивчила відмінно, полягає у важливості відповідального ставлення до планів та завдань, що призводить до успішних результатів.

«Іноді думаєш: як ми це все встигли? Але якщо плануєш, то й встигаєш. Коли є відповідальність, тоді є й результат. Тобто слід відповідально ставитися до запланованих або омріяних речей», – переконані у Хабі спроможності громадських організацій «ОГІРОК».

Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК»

▶ ОСВІТНЬО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ХАБ ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА АКТИВІСТІВ «МЕРАБА»

Освітньо-консультаційний Хаб для громадських організацій та активістів «Мераба» розпочав роботу у 2022 році в результаті співпраці з ГО «Центр розвитку соціального капіталу». Виникнення Хабу пов'язане з актуальною потребою у створенні антикризового центру, який міг би підтримати переміщені організації та активістів у складний період.

«Початково минулого року це був інший проєкт – антикризовий хаб для релокованих громадських організацій та активістів. Акцент був на тому, щоб люди, вимушені залишити постійне місце проживання та діяльності, могли працювати далі», – розповідає Максим Войчук.

Окрім цього, з'ясувалося, що є нагальна потреба у консультаційній та освітній діяльності для розвитку громадських організацій.

При створенні Хабу серйозних проблем не виникло, проте важливим аспектом стала безпекова складова. Географічне розташування у Луцьку (Волинська область) ставило Хаб у «підвішений стан» через очікування можливого нападу зі сторони Білорусі: *«Ми тоді розуміли,*

що зупиняти діяльність не можна, але в будь-який момент ми очікували, що щось може статися», – розповідає Максим Войчук.

Наразі Хаб «Мераба» знаходиться лише на початковому етапі, але команді вже вдалося налагодити нові партнерства та розпочати плідну співпрацю. І тут важливу роль відіграють цілеспрямованість та рішучість представників Хабу.

«Ще минулого року ми зрозуміли, що попри складність ситуації загалом, попри турбулентність і непередбачуваність, варто йти далі, варто продовжувати робити те, що почали, й, попри все, планувати майбутнє», – кажуть у Хабі.

Організатори Хабу розуміють важливість фокусування на конкретних сферах та цілях для подальшого розвитку та підтримки організацій.

«Ми розуміємо, що подальші кроки, наступні проєкти будуть більш секторальними. Якщо ми зараз говоримо про освітньо-консультаційні сесії, які стосуються операційної та стратегічної діяльності ОГС, то далі плануємо кроки, які будуть націлені на більш конкретні цільові аудиторії в межах ОГС», – ділиться планами Максим Войчук.

Освітньо-консультаційний Хаб
для громадських організацій та активістів «Мераба»

Освітньо-консультаційний Хаб
для громадських організацій та активістів «Мераба»

➔ КРЕАТИВНИЙ ХАБ «СУМИ»

Суми потребували безпечного та доступного простору для громадських організацій. Так почалася історія Креативного Хабу «Суми».

Команда Хабу з самого початку визначила, що вони надаватимуть приміщення для зборів та реалізації активностей громадських організацій. І це, своєю чергою, сприятиме реалізації проєктів ОГС. Адже висока вартість оренди приміщень у місті Суми ускладнювала проведення заходів громадських організацій.

Елементами успіху для роботи Креативного Хабу «Суми» є підтримка партнерів, які вірять у проєкт, та командна робота. Кожен учасник команди виконує свою роль, взаємодія базується на чітко визначених обов'язках, що сприяє успішному виконанню завдань.

Завдяки цьому підходу та діловому взаєморозумінню, команда змогла подолати виклики, пов'язані із запуском роботи, та рухатися вперед.

Зараз увага Креативного Хабу «Суми» спрямована на розробку стратегії для забезпечення сталої діяльності, на залучення нових партнерів і донорів, а також на максимальне використання ресурсів для розвитку громади міста Суми та загалом Сумської області.

Креативний Хаб «Суми»

Хаб «Центр неформальної освіти "Тростянець"»

➔ ХАБ «ЦЕНТР НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ "ТРОСТЯНЕЦЬ"»

Хаб «Центр неформальної освіти "Тростянець"» утворився довкола ідеї вдосконалення соціокультурного простору міста Тростянець через створення центру неформальної освіти.

«Хочеться прагнути до чогось кращого. Й часто виникає запитання: чому у нас нічого не робиться? Відповідь проста – якщо не робиться, то треба взяти й зробити самим», – розповідає Руслан Бова.

Більшість нових ініціатив Хабу йдуть зазвичай від відвідувачів простору чи заходів. Спочатку люди долучаються до активностей у ролі відвідувачів, потім стають волонтерами, допомагають у реалізації подій, а згодом пропоную свої ідеї.

Організаційні моменти, місце розташування чи пошук підтримки від місцевої влади не стали викликами для команди Центру неформальної освіти «Тростянець». Але проблемою стала відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів реалізації всіх задумів. Частково рішенням стало залучення до заходів і проєктів внутрішньо переміщених осіб.

«Потихеньку люди виростають із наших заходів – стають повноцінними тренерами, лекторами тощо», – додає Руслан Бова.

Наразі Хаб реалізовує два паралельні проєкти: «Центр неформальної освіти», орієнтований на освітньо-культурний процес, та «Центр підтримки бізнесу», що надає консультації щодо власного бізнесу та проєктів.

«"Центр неформальної освіти" – це про освітньо-культурний процес, де більш рухлива командна робота, наприклад, малювання фарбами на тканинах, стінах, мовні клуби, клуби настільних ігор тощо. "Центр підтримки бізнесу" – проєкт, в межах якого ми проводимо безкоштовні консультації офлайн та онлайн про те, як відкрити власну справу, як реалізовувати власні проєкти, про PR-стратегії, про комунікаційні стратегії, про те, як написати грант для бізнесу тощо», – кажуть представники Хабу.

Ключовою для роботи Хабу є активна участь відвідувачів. Удосконалення заходів і корегування планів відбувається завдяки зворотному зв'язку, наприклад, аналізу анкет для планування майбутніх заходів.

Так Хаб «Центр неформальної освіти "Тростянець"» продовжує динамічний розвиток, зосереджуючись на залученні та розвитку людського потенціалу та пошуку можливостей для розвитку громади.

➔ ХАБ «ДІАЛОГ»

Хаби «Діалог» працюють у Старокозацькій сільській, Вилківській і Роздільнянській міських громадах Одеської області. Їх розпочалася їхня історія зі спільної ініціативи активістів, які зацікавилися проблемами громадських просторів та облаштуванням місць відпочинку.

Найбільшим викликом для роботи Хабів стала недостатня активність громадян. Тож одним з найважливіших завдань стала активізація громадської участі та залучення ресурсів для об'єднання громади в реалізації спільних ідей.

Пасивність жителів громади, за словами представників Хабу, може викликати певні труднощі у здійсненні проєктів. Проте ініціатива Хабу намагається спрямовувати зусилля на донесення інформації та залучення громадян до участі у покращенні благоустрою громад.

Дві ініціативи у Роздільні, пов'язані з коворкінгом та громадською майстернею, стали успішними. Громада активізується та починає втілювати ідеї.

«У Роздільнянській громаді є спортивно-туристичні громадські організації, військово-патріотичні клуби, які теж представлені серед активістів Хабу. Вони всі розуміють свою місію. Їх активності може цілком вистачити, щоб Хаб був ефективним. А потім, коли у громаді побачать історії успіху, то, сподіваюся, почнуть долучатися й інші ініціативи», – розповідає Володимир Молчанов.

За його словами, важливо продовжувати працювати на зміцнення зацікавленості та активності громади в процесах, спрямованих на поліпшення якості життя.

Хаб «Діалог»

МРІЇ ХАБІВ

І ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

space now

ХАБ SPACE NOW

Хаб Space Now прагне стати освітньою екосистемою, об'єднуючи онлайн та офлайн можливості у потужний освітній простір. Команда Хабу розглядає можливість розвитку напрямків соціального підприємництва, волонтерства та ретритів для громадських організацій.

«Можливо, це переросте у різні форуми громадянського суспільства, на кшталт того, як це робить ICAP Єднання, або, наприклад, у вигляді зустрічей наших випускників», – каже Андрій Німкович.

Назва Space Now відображає бренд Фонду «RescueNow». Організація реалізує простір для розвитку, анонсує його як «Космос твоїх можливостей».

Організація прагне налагоджувати партнерства з органами місцевого самоврядування, а також донорськими організаціями, діяльність яких спрямована на сталі освітні проекти. Команда розглядає можливість співпраці з гуманітарними центрами, соціальними організаціями та іншими громадськими ініціативами.

ІНСТАГРАМ ХАБУ SPACE NOW

ФЕЙСБУК ХАБУ SPACE NOW

- **Назва Хабу:** Space Now
- **Географія діяльності:** Харків та Харківська область
- **Організація:** Благодійна організація «Благодійний фонд "Rescue Now"»

• **Клієнти Хабу:** громадські активісти та волонтери, учасники ГО та БФ Харкова та Харківської області.

• **Послуги:** проведення трьох модулів комплексного навчання для організацій, надання консультацій з гуманітарного напрямку, напрямку організаційної спроможності та юридичного напрямку, проведення окремих тренінгів та майстер-класів для волонтерів та членів ГО, проведення власних заходів громадськими організаціями та можливість їх активності на базі хабу.

• **Результати:** День відкритих дверей із медіависвітленням та за участю багатьох міжнародних донорських фондів, модуль з гуманітарного напрямку для навчання ГО (визначення потреб, робота з бенефіціарами, дистрибуція та звітність, евакуаційна активність), проводяться індивідуальні консультації ГО з гуманітарного напрямку, напрямку організаційної спроможності та юридичного напрямку. Проведені заходи на базі хабу іншими громадськими організаціями.

• **Контактна особа:** Катерина Пантюх, координаторка простору +380 (96) 345 11 75.

ХЕРСОНСЬКИЙ ХАБ

«Хаб – це не приміщення, це – люди. Мені хочеться, щоб люди зберегли сили й спроможність працювати», – ділиться Оксана Глебушкіна.

Для Херсонського хабу важливо зберегти енергію та силу людей. Організація прагне підтримувати функціональність та надихати, а також сприяти взаємодії та спільному розвитку.

У планах Хабу – знаходження ресурсів для подальшої сталої діяльності. Планується встановлення партнерств з іншими організаціями для збереження формату нетворкінгу на базі Хабу для людей, які туди приходять.

Серед ідей також можливість розширення на Тернопіль, адже там перебуває багато людей з Херсону. Зокрема, потенційно команда Херсонського хабу розглядає співпрацю з просторами, які вже існують.

Щодо діяльності, то Хаб прагне залучити роботодавців до співпраці та відкрити для жінок можливості в різних сферах праці. Так, планується співпраця з професійними курсами та пошук швидких та ефективних методів перенавчання для жінок ВПО.

**ХЕРСОНСЬКИЙ ХАБ: ХЕРСОНСЬКИЙ ХАБ:
МАЙСТЕР-КЛАС ДЛЯ ЖІНОК МАЙСТЕР-КЛАС ДЛЯ ДІВЧАТ**

- **Назва Хабу:** Херсонський хаб
- **Географія діяльності:** Івано-Франківська територіальна громада
- **Організація:** ГО «Громадський центр "Нова генерація"»
- **Клієнти:** громадсько-активна частина жінок-ВПО, які шукають шляхи продовження своєї діяльності в нових умовах; працездатна частина жінок-ВПО, які зараз перебувають в пошуку роботи. Також це матері з дітьми, які потребують додаткових способів заробітку для самозабезпечення на новому місці перебування; дівчата – підлітки ВПО; місцеві жительки з Івано-Франківської громади, які виявляють зацікавлення у програмі.
- **Послуги:** Програма соціальної підтримки та економічної інтеграції жінок ВПО, що включає тематичні зустрічі з психологом; майстер-класи та профорієнтаційні заходи; юридичні консультації; творчо-мистецькі майстерні для дітей, спрямовані на відновлення психоемоційного стану через створення мистецького продукту.
- **Результати:** безпечний простір для жінок ВПО та інклюзивний простір для дітей жінок ВПО. Формування декількох груп з невеликою кількістю жінок в кожній дає можливість пропрацьовувати психологу у груповій роботі важкі емоційні моменти для жінок ВПО. Такий підхід формує відчуття безпеки, де жінки відкриваються і діляться дуже персональними історіями, що має певний терапевтичний ефект та надає підтримку жінкам. Жінки ВПО на заходах нашого проєкту познайомились між собою, неформальне спілкування за кавою після кожної зустрічі дозволяє їм обмінюватись інформацією про можливості працевлаштування, наявні освітні можливості для жінок у громаді, що приймає, та культурні події.
- **Контактна особа:** Оксана Глебушкіна, Координаторка проєкту.
- **Порядок роботи та контакти:** м. Івано-Франківськ, Херсонський хаб, вул. Січових Стрільців, 13а, 4-й поверх, офіс 9, 10:00 – 17:00.

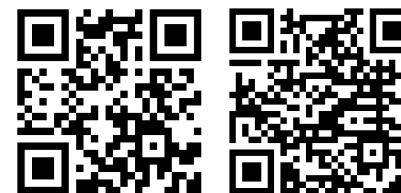
МЕРЕЖА ІНТЕГРАЦІЙНИХ РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПОРЯД

Головна ідея Мережі інтеграційних ресурсних центрів Поряд – проводити арттерапевтичні заходи водночас як засоби арттерапії, так і як засоби "м'якої інтеграції". Зараз команда Мережі продовжує шукати для цього додаткові ресурси..

Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд очікує на перемогу й можливість працювати вже з наслідками подій, пов'язаних з війною.

Однією з ключових стратегій для подальшого розвитку команда Мережі розглядає залучення психологів, які готові надавати консультації, експериментувати й працювати через культурний компонент, людей, які готові працювати з непростими й конфліктними ситуаціями.

З іншого боку, вони хочуть залучити митців, які готові вчитися, комунікувати з людьми, та долучатися до арттерапевтичних ініціатив.

**САЙТ МЕРЕЖІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПОРЯД** **ФЕЙСБУК МЕРЕЖІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПОРЯД**

- **Назва Хабу:** Мережа інтеграційних ресурсних центрів Поряд
- **Географія діяльності:** Львів
- **Організація:** ГО «Львівський Культурний Центр»
- **Клієнти:** ВПО та львів'яни, які постраждали від війни.
- **Послуги:** послуги «м'якої інтеграції» ВПО та львів'ян, що постраждали від війни – проведення творчих майстер-класів для дітей та дорослих, заходів освітнього характеру для дорослих, груп психологічної допомоги та юридичних консультацій, а також курси професійної орієнтації.
- **Результати:** За рік роботи центри Поряд відвідали понад 1000 осіб, серед яких львів'яни, а також ВПО з різних областей східної та центральної України. Загалом в Хабі було проведено понад 200 подій для дітей та дорос-

лих: курси професійної орієнтації, історичні лекції, художні постановки тощо, що дало змогу створити спільноту всередині центрів. Також дехто з відвідувачів зазначає, що відвідання певних подій, як ось курсів психологічної підтримки, сприяло глобальним позитивним змінам у їх житті.

- **Контакти:** uacviv@gmail.com.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРИ

Мультимедійні коворкінг-центри – це безперервний шлях до подальшого розвитку та інновацій.

Команда Хабу розглядає можливість введення нових послуг для громадських організацій та жителів громад. Можливо, у майбутньому будуть впроваджуватися платні послуги, які забезпечать фінансові ресурси для розвитку.

Розвиток Мультимедійних коворкінг-центрів потребує індивідуального підходу. У намірах – навчання адміністраторів для розширення їх функціоналу, сприяння обміну досвідом, впровадження нових послуг та збільшення просторів для більшої активності.

Зокрема, організація планує залучати адміністраторів до навчань за різними проектами. Це сприятиме взаємодії та організації спільних ходів між цими спільнотами.

Хаб у пошуках партнерів у громадському секторі. Команда зацікавлена у співпраці з громадськими організаціями для проведення подій. Також, Хаб шукає можливості для залучення додаткових ресурсів, впровадження нових технологій та розширення матеріально-технічної бази. Вони вірять, що взаємодія та обмін досвідом сприятимуть розвитку.

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр у Львівській територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Львівська ТГ
- **Хто адмініструє:** Департамент міської агломерації
- **Клієнти:** ВПО
- **Послуги:** Мультифункційний коворкінг було створено у народному домі с. Великі Грибовичі, де облаштовано прихисток для близько 30 переміщених жінок з дітьми. Зараз коворкінг безкоштовно використовується пе-

реважно мешканцями прихистку для онлайн – навчання та саморозвитку. Також це місце для творчості, спілкування, соціальної адаптації та відпочинку.

- **Результати:** Тут відбуваються різні заходи, які проводить департамент міської агломерації Львівської міської ради, управління соціального захисту та громадські організації. Наприклад, тут було проведено майстер-клас з писанкарства, стратегічну сесію департаменту міської агломерації та зустріч-обговорення потреб у навчанні внутрішньо переміщених осіб.

- **Контактна особа:** Департамент міської агломерації – Орест Файфурка, +380 (32) 297 56 57, lvivagglomeration@gmail.com

- **Адміністратор прихистку:** Ростислав Либа <https://www.facebook.com/profile.php?id=100009820812379>

- **Адреса:** с. Великі Грибовичі, вул. Дублянська, Народний дім

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр в Дрогобицькій територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Дрогобицька ТГ

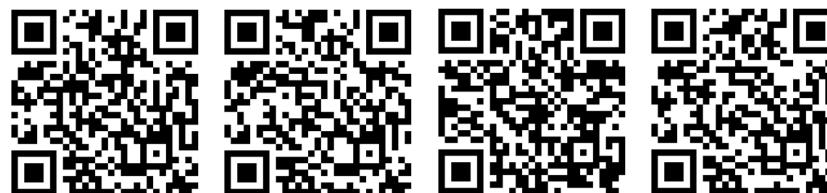
- **Хто адмініструє:** Дрогобицька центральна міська бібліотека ім. В'ячеслава Чорновола

- **Клієнти:** читачі бібліотеки, ВПО

- **Послуги:** безкоштовне використання комп'ютерів, принтера, доступ до мережі інтернет, WI-FI. Проводяться майстер-класи, тренінги. Коворкінг використовується ВПО для дистанційної роботи

- **Контактна особа:** Тетяна Ворончак, drogobuch-mcbs@ukr.net

- **Адреса:** м. Дрогобич, вул. Шевченка, 27

ФЕЙСБУК-МАТЕРІАЛИ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ У ДРОГОБИЦЬКІЙ ТГ

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр в Трускавецькій територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Трускавецька ТГ

- **Хто адмініструє:** Трускавецький територіальний центр соціального

обслуговування (надання соціальних послуг)

- **Клієнти:** ВПО, жителі громади
- **Послуги:** безкоштовне використання комп'ютерів, доступ до мережі інтернет, WI-FI
- **Результати:** є тенденція збільшення користувачів мультимедійним простором серед різних категорій населення; постійно проводяться заходи, майстер-класи, тренінги.
- **Контактна особа:** Світлана Абдуліна, +380 (96) 251 96 23
- **Адреса:** м. Трускавець, вул. Стебницька, 66

ФЕЙСБУК КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ У ТРУСКАВЕЦЬКІЙ ТГ

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр в Покровській територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Покровська ТГ
- **Хто адмініструє:** КЗ «Покровський центр соціальних служб» Покровської селищної ради
- **Клієнти:** ВПО та місцеві жителі
- **Послуги:** безкоштовне використання коворкінг-центру для дистанційного навчання та роботи; інформування про можливості працевлаштування; заняття з психологом для дітей ВПО з надання послуг соціальної адаптації, консультування, виховні заходи для дітей ВПО та СЖО; інформаційні зустрічі із представниками різних структур, проведення інформаційно-навчальних заходів: «Перша психологічна допомога», «Психологічна аптечка», «Будь обережним(ий) – мінна безпека», «Приємні зустрічі Комарської сільської ради з її мешканцями», робочі зустрічі «Правила взаємодії безробітних із центром зайнятості у період воєнного стану», «Укомплектування вільних робочих місць кваліфікованими працівниками».
- **Результати:** Коворкінг-центр відвідали 709 ВПО та місцевих жителів.
- **Контактна особа:** Олена Олександрівна Юзвик, +380 (50) 104 75 24
- **Адреса:** смт Покровське, вул. Дмитра Яворницького, 119

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр в Перещепинській територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Перещепинська ТГ
- **Хто адмініструє:** Перещепинська громада
- **Клієнти:** ВПО та жителі Перещепинської громади
- **Послуги:** послуги соціальної адаптації (перегляд фільмів, лекції, рукоділля тощо); можливість віддаленої роботи ВПО; проведення навчальних заходів, інформування про можливості працевлаштування; можливість дистанційного навчання школярів (у період навчального року); послуги соціальної інтеграції, реінтеграції та консультування; проведення заходів за участю жителів, лідерів думок, громадських об'єднань; проведення та участь у заходах щодо підвищення цифрової грамотності фахівців і жителів громади; надання інших послуг, що не суперечать чинному законодавству.
- **Результати:** Завершено два довготривалих курси, проведено понад 35 заходів з різних тем, у тому числі звіт міського голови громади, знято два репортажі на відомі телеканали, нові відвідувачі щомісяця, налаштована система інформування населення, зокрема ВПО, різними організаціями та ГО через коворкінг-центр та його сторінки у соціальних мережах.
- **Контактна особа:** Світлана Станіславівна Булава +380 (97) 716 58 44, Валентин Ростиславович Хохлов +380 (98) 970 58 44, hvr03@ukr.net
- **Адреса:** м. Перещепине, м-н Орільський, 14.

ТЕЛЕГРАМ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ
У ПЕРЕЩЕПИНСЬКІЙ ТГ

ФЕЙСБУК КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ
У ПЕРЕЩЕПИНСЬКІЙ ТГ

Назва Хабу: Мультимедійний коворкінг-центр в Дніпровській територіальній громаді

- **Географія діяльності:** Дніпровська ТГ
- **Хто адмініструє:** Дніпровський міський центр соціальних служб
- **Клієнти:** ВПО (діти, дорослі, літні), люди, що перебувають у складних життєвих обставинах і потребують підтримки

- **Послуги:** Wi-Fi зона для роботи, навчання, перемовин; проведення презентацій, перегляд фільмів за сучасним проектором; друк, сканування, ксерокс документів; ігрова, розважальна зона для дітей; зона для проведення майстер-класів, вебінарів та тренінгів

- **Результати:** 20 людей відвідали тренінги, майстер-класи офлайн; 64 дитини відвідали майстер-класи, розважальні та розвивальні ігри офлайн; 90 людей скористалися безоплатною Wi-Fi зоною задля пошуку роботи, безпосередньо роботи, проходженням курсів тощо. 60% з цих людей є ВПО.

- **Контактна особа:** Марина Михайлівна Завадська

- **Адреса:** м. Дніпро, вул. Новоорловська, 2 оф. 92, запис за тел.: +380 (96) 248 75 74

ФЕЙСБУК-МАТЕРІАЛИ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ У ДНІПРОВСЬКІЙ ТГ

ХАБ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ «ОГІРОК»

Ідея Хабу спроможності громадських організацій «ОГІРОК» полягає у тому, щоб допомагати громадським організаціям. Команда мріє стати осередком допомоги для ОГС не лише на Чернігівщині, а й вийти на всеукраїнський рівень

План масштабування передбачає активне залучення не лише місцевих, а й віддалених учасників, впровадження нових стратегій та залучення додаткових ресурсів для підтримки громадських організацій.

Першочерговими завданнями для цього команда Хабу вважає розширення колективу, пошук додаткових ресурсів та їх диверсифікація. Розглядається варіант юридичної реєстрації Хабу, якщо ініціатива продовжить розвиватися.

Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК» шукає партнерів, які поділяють їхню візію та готові співпрацювати на кількох рівнях. Насамперед вони хочуть залучити професійних тренерів та експертів

з громадського сектора, які готові ділитися досвідом. Також вони зацікавлені у співпраці з досвідченими громадськими організаціями та потенційними донорами, які вбачають цінність у підтримці розвитку громад.

- **Назва Хабу:** Хаб спроможності громадських організацій «ОГІРОК»

- **Географія діяльності:** Чернігівська область

- **Організація:** ГО «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень»

- **Клієнти:** представники громадських організацій, громадських спілок, громадських ініціатив, які здійснюють свою основну діяльність та зареєстровані на території Чернігівської області.

- **Послуги:** всебічне сприяння інституційному розвитку громадських об'єднань / ініціатив Чернігівської області; допомога громадським організаціям / ініціативам в організації та проведенні програмних заходів; адміністрування онлайн-платформи (онлайн-бібліотеки на хмарному сховищі) для дистанційного навчання інституційному розвитку ГО.

- **Результати:** проведено серію навчальних офлайн-заходів, присвячених інституційному розвитку громадських об'єднань / ініціатив Чернігівської області; створено платформу дистанційного навчання інституційному розвитку ГО; розпочато проведення серії персональних онлайн-консультацій для представників громадських об'єднань / ініціатив Чернігівської області з метою допомоги у розв'язанні практичних питань діяльності ГО.

- **Контактна особа:** Анжела Тимченко, координаторка Хабу, +380 (97) 799 37 35, ohirokhub@gmail.com.

- **Адреса та контакти:** Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Яворського, 3, тел.: +380977993735; ohirokhub@gmail.com.

ФЕЙСБУК ХАБУ
«ОГІРОК»

Хаб «Мераба» мріє стати освітньо-консультаційним центром, який зосереджений на ідеї забезпечення сталого розвитку громади. Команда працює над розвитком структури, в якій основний акцент робиться на роботі з громадою та громадянським суспільством, зокрема, з молоддю.

Хаб розширює партнерства з місцевими органами влади, співпрацюючи з Департаментом сім'ї, молоді та спорту Луцької міської ради. У планах – спільна діяльність з ще одним департаментом, а також робота з громадськими організаціями та комунальними закладами. Хаб відкритий для співпраці з організаціями, що поділяють їхні фокуси роботи.

Хаб «Мераба» шукає партнерів насамперед серед молодіжних громадських організацій. Також команда готова співпрацювати з тими, хто зацікавлений в реалізації проєктів, пов'язаних з молодіжним підприємством та громадянською освітою для молоді.

ФЕЙСБУК ХАБУ «МЕРАБА»

- **Назва Хабу:** Освітньо-консультаційний Хаб для громадських організацій та активістів «Мераба»
- **Географія діяльності:** Луцьк та Волинська область
- **Організація:** ГО «Інститут трансграничних ініціатив»
- **Клієнти:** громадські організації, ініціативні групи, активісти, комунальні заклади, ОМС
- **Послуги:** освітні та консультаційні послуги за двома великими блоками «Стратегічне управління діяльністю ОГС» та «Операційне управління діяльністю ОГС» у форматі освітньо-консультаційних сесій із залученням

експертів; індивідуальні консультації за запитом резидентів; організація та проведення додаткових тематичних заходів резидентами та залученими організаціями й активістами.

- **Результати:** Дооблаштування громадського простору на базі Волинської обласної бібліотеки для юнацтва в центрі міста, що може використовуватися як майданчик для проведення заходів та взаємодії, а також проведення восьми освітньо-консультаційних сесій для громадських організацій та активістів. Наразі на основі залученого партнерства готується концепція нового проєкту створення освітньо-консультаційного центру, до складу якого буде входити декілька тематичних офісів (хабів), що функціонуватимуть в межах Луцької громади.

- **Контактна особа:** Максим Войчук
- **Порядок роботи та контакти:** Хаб функціонує на базі Волинської обласної бібліотеки для юнацтва (Луцьк, пр. Волі, 2)

КЛУБ ШАНС КРЕАТИВНИЙ ХАБ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СУМИ»

Команда Креативного Хабу «Суми» мріє про те, щоб у Хабі завжди було багато молоді, щоб відвідувачі почувалися позитивно, безпечно, комфортно.

Вони прагнуть, щоб кожен відвідувач хабу маючи вільний доступ до різноманітних заходів і розваг. Мріють про активний рух молоді в Хабі, щоб він жив і розвивався, створювалися нові куточки, наприклад, ігрові зони з настільними іграми.

Важливо, щоб Хаб став затишним місцем для всіх, особливо молоді, яка може потребувати простого культурного відпочинку.

Хаб розглядає можливість співпраці з громадськими організаціями для проведення спільних заходів для відвідувачів.

Зокрема, Креативний Хаб «Суми» шукає активні громадських організацій, які проводять заходи у місті Суми та потребують допомоги з приміщенням.

Окрім того, команда Хабу спрямована на співпрацю зі студентською молоддю та органами самоврядування навчальних закладів, які до початку повномасштабного вторгнення вже проводили різноманітні заходи та конференції.

САЙТ КРЕАТИВНОГО ХАБУ «СУМИ» ФЕЙСБУК КРЕАТИВНОГО ХАБУ «СУМИ»

- **Назва Хабу:** Креативний Хаб «Суми»
- **Географія діяльності:** Сумська область
- **Організація:** ГО Клуб «Шанс»
- **Клієнти:** постраждалі від наслідків війни сім'ї; внутрішньо переміщені особи з різних територій України; сім'ї, які втратили на війні членів своїх родин; громадські організації та їх активісти.
- **Послуги:** тренінгово-навчальна допомога формальним і неформальним громадським об'єднанням міста Суми в розвитку власних спроможностей через роботу «Школи демократичного лідерства»; психологічно-соціальна підтримка постраждалим від наслідків війни сім'ям у Сумах (жінкам та дітям) через проведення групових занять в арттерапевтичних класах та організацію сімейних вікендів; спільний громадський простір для багатьох суспільно-важливих ініціатив у Сумах.
- **Результати:** тренінги для активної молоді міста Сум та арттерапевтичні заняття.
- **Контактна особа:** Антон Вадимович Дубодєлов.
- **Адреса:** м. Суми, вул. Псільська, 6.

ХАБ «ЦЕНТР НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ «ТРОСТЯНЕЦЬ»»

«Ми не просто мріємо – ми знаємо, що воно так буде», – говорить Руслан Бова з «Центру неформальної освіти «Тростянець»». Наразі їхня мрія – це власне приміщення для розгортання своїх заходів та проєктів. У співпраці з Тростянецькою міською радою вони шукають донорів для завершення будівництва.

Нове приміщення дозволить їм працювати цілодобово та розгорнути всі свої історії успіху в одному місці. Проєктів та планів на майбутнє у команди багато, й вони готові взяти участь у різноманітних ініціативах, від малих локальних до глобальних.

Щодо партнерства, то потреба залежить від поточної діяльності. Наразі вони цікавляться напрямком бюджетної грамотності. Команда Центру неформальної освіти «Тростянець» чекає на можливість прийняти у новому приміщенні людей та організації, готові ділитися досвідом та обмінюватися ідеями.

- **Назва Хабу:** Хаб «Центр неформальної освіти «Тростянець»»
- **Географія діяльності:** місто Тростянець та села Тростянецької громади на базі модернізованих бібліотек
- **Організація:** «Центр Європейської інтеграції Слобожанщини»
- **Клієнти:** діти 5-13 років, які мешкають в Тростянецькій громаді; молодь 14-35 років, які мешкають в Тростянецькій громаді; громадські активісти; внутрішньо переміщені особи (ВПО); люди з інвалідністю.
- **Послуги:** тренінги з саморозвитку; творчі майстер-класи та арттерапія; інтелектуально-розважальні ігри, спрямовані на покращення соціальної згуртованості та налагодження якісної «живої» комунікації; профорієнтаційні заходи; робота комп'ютерних арткласів з 3-D моделювання; групові та індивідуальні психологічні консультації для дітей ВПО громади та серед місцевих мешканців, які постраждали внаслідок війни; національно-патріотичне виховання дітей та молоді Тростянецької громади; спортивні заходи; клуб документального кіно про права людини Docudays UA.
- **Результати:** за 1 рік роботи Хабу наші заходи відвідало понад 9 тис. дітей та молоді Тростянецької громади; за підтримки міжнародних організацій реалізовано 2 проєкти та 2 наразі в активній фазі; з 22 серпня 2022 року по 22 серпня 2023 року проведено близько 1 тис. різнопланових заходів; охоплено діяльністю Центру 7 сіл громади та 3 локації в місті Тростянець; налагоджена співпраця з 13-ма місцевими та всеукраїнськими організаціями й установами; команда Хабу складається з 6 спеціалістів з впровадження неформальної освіти; напрацьовано базу волонтерів з 10 осіб.
- **Контактна особа:** координаторка проєктів Альона Володимирівна Корнієнко, +380 (96) 045 62 53.
- **Порядок роботи та контакти:** є можливість підлаштуватися під запити цільової аудиторії та залежно від умов проєкту. molodizhka_trost@ukr.net.

ХАБ «ДІАЛОГ»

Одне з бажань Хабу «Діалог» – більше екологічних фондів. Адже в Україні існує безліч питань, таких як робота очисних споруд, якість питної води, озеленення та вирубка дерев у негазифі-

кованих або дорогих у вугіллі районах. Розв'язання екологічних питань є важливим для жителів усіх громад в Одеській області.

Команда Хабу вітає можливість співпраці з партнерами, зокрема, з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями, що поділяють ідею розповсюдження позитивного досвіду задля розвитку громад і синергії зусиль в галузях ідей, написання проєктів, адвокації.

САЙТ ХАБУ «ДІАЛОГ»

- **Назва Хабу:** Хаб «Діалог»
- **Географія діяльності:** Одеська область, Старокозацька сільська, Вилківська і Роздільнянська міські громади.
- **Організація:** Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень.
- **Клієнти:** громадські організації, ініціативні групи, волонтери, активісти, представники різних соціальних спільнот, зокрема, малозабезпечених, ВПО тощо.
- **Послуги:** тренінги, семінари, організація громадських обговорень, надання місця для різних форм громадської активності, коворкінг.
- **Результати:** для активістів в кожному з хабів проведені дводенні семінари на тему «Використання інструментів демократії участі задля розв'язання місцевих проблем».
- **Контактні особи:**
 - Старокозацька сільська територіальна громада: Дарія Іванівна Осматескул, ГО «Діяти разом», тел.: +380 (98) 796 55 23.
 - Вилківська міська територіальна громада: Алла Яківна Колісник, директорка міського Будинку культури, тел.: +380 (93) 002 67 14.
 - Роздільнянська міська територіальна громада: Ірина В'ячеславівна Берестовська, начальниця відділу інвестицій Роздільнянської МР, тел.: +380 (66) 547 31 71.

• **Адреси:**

- Хаб у Старокозацькій сільській громаді: Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, с. Старокозацьке, вул. Соборна, 27.
- Хаб у Вілково: м. Вілково, Будинок культури, вул. Різдвяна, 11.
- Хаб у Роздільнянській міській громаді: м. Роздільне, Будинок культури, вул. Європейська, 36.

ПОДЯКИ

КОЛЕГАМ І ПАРТНЕРАМ

Авторський колектив видання висловлює щиру подяку всім, хто долучився до розмов про діяльність і розвиток хабів в Україні.

Насамперед громадським організаціям, представники яких розповіли про виклики у роботі та досягнення, поділилися світлинами й відповідали на численні запитання, а саме:

- Оксані Глебушкіній (ГО «Громадський центр “Нова генерація”»)
- Андрію Німковичу (Благодійна організація «Благодійний фонд “Rescue Now”»)
- Богдані Брилинській (ГО «Львівський Культурний Центр»)
- Катерині Мальцевій (Місцева асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація учасницького розвитку громад»)
- Максиму Корвяцю (ГО «Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень»)
- Максиму Войчуку (ГО «Інститут транскордонних ініціатив»)
- Геннадію Мірошніченко (ГО Клуб «Шанс»)
- Руслану Бові (ГО «Центр Європейської інтеграції Слобожанщини»)
- Володимиру Молчанову (Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень)

Також ми хочемо висловити щиру вдячність всім донорам і партнерам, хто продовжує розвивати діяльність хабів, які описані в цьому посібнику.

Публікацію підготовлено в межах Проєкту «Програма ЄС Міцні Регіони – Спеціальна програма підтримки України» / «EU4ResilientRegions – Special Assistance Programme Ukraine», який співфінансується Європейським Союзом та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.